

Bistriški Odmevi

glasilo Občine Ilirska Bistrica

november 2017

št. 66

5280 izvodov

brezplačno

SLAVNOSTNA OTVORITEV
PRIZIDKA OŠ KNEŽAK

ODLIČNE PUME
NA SPREJEMU PRI ŽUPANU

USPEŠNA OBNOVA
STUDENCA V ZAREČJU

Drage bralke in bralci!

V 66. številki *Bistriških odmevov* z veseljem sporočamo, da smo slovesno otvorili prizidek Osnovne šole Toneta Tomšiča v Knežaku, ki je razveselil tako učence kot zaposlene. Zelo smo ponosni na naše mlade plesalke iz ŠD Freia. Te so si na svetovnem prvenstvu v Rimu priborile kar dve bronasti odličji, ki pa imata za nas zlati sijaj. Pišemo tudi o zanimivem priročniku z naslovom Pika Nai, kjer so predstavljeni različni predlogi, kako čim bolj kakovostno zapolniti otrokov prosti čas. V današnjem svetu, kjer prevladuje moderna tehnologija, je izredno pomembno, da se posvetimo našim najmlajšim in se z njimi čim več pogovarjamo, zato da razvijejo svojo sposobnost komunikacije v živo in posledično bolj zdrave odnose z ljudmi. Saj se strinjate z mano, kajne?

Prvič objavljamo tudi preglednico delovnih časov posameznih služb znotraj Upravne enote Ilirska Bistrica, ki vam bo v veliko pomoč pri načrtovanju obveznosti.

Priporočam, da si podrobno preberete tudi prispevek o nasilju v družini. Pomembno je, da ženske vemo, da nismo same in da pravočasno spoznamo, da smo v nezdravem partnerskem odnosu ter čim prej poiščemo pomoč. Hudo je, če žrtev o nasilju molči in se obenem počuti krivo. Pomembno je, da se zaveda, da obstajajo službe in institucije, ki ji lahko pomagajo.

Pred nami je »veseli december«. Na Občini Ilirska Bistrica smo vam pripravili številne dogodke in prireditve, ki bodo popestrile ta čarobni praznični čas. Lepo vabljeni v Pravljico deželo, vsekakor pa ne zamudite obiska dveh dobrih mož, ki se bosta oglasila na Bistriškem! Prvič bomo letos lahko pogledali tudi v veselje, saj k nam prihaja Planetarij!

V imenu uredništva *Bistriških odmevov* vam želim veliko neponovljivih trenutkov in veselo praznovanje v družbi najdražjih.

Lep zimski pozdrav

Tjaša Kaluža, odgovorna urednica

Vaše prispevke za decembrsko številko pričakujemo najpozneje do 15. DECEMBRA 2017 na elektronski naslov: odmevi@ilirska-bistrica.si

Več informacij o dogodkih in uradnih objavah najdete na spletni strani Občine Ilirska Bistrica: www.ilirska-bistrica.si

AKTUALNO	
Odlične Pume na sprejemu pri županu	3
Slavnostna otvoritev prizidka OŠ Toneta Tomšiča Knežak	4
Priročnik Pika Nai	6
Uspešna obnova studenca v Zarečju	7
OBČINSKI ODMEVI	
Podatki organov Upravne enote	9
GOSPODARSTVO, KMETIJSTVO IN TURIZEM	
Pravljica na gradu Prem	10
VARSTVO OKOLJA	
Evropski teden zmanjševanja odpadkov	12
ODMEVI IZ NAŠIH KRAJEV	
Sladice brez sladkorja tudi v Ilirski Bistrici	13
Janez Ličen v kraljestvu železnic	14
SOCIALNO VARSTVO IN ZDRAVJE	
Tječe, tječe bistra uoda	21
Niste same	22
Sindrom odvisnosti od alkohola	24
VGC – Točka moči	28
Uspešno posredovanje prvih posredovalcev	29
Obvestila Zdravstvenega doma Ilirska Bistrica	30
KULTURA	
Ob dnevu splošnih knjižnic »Po poti Makse Samsa«	32
Lepota Snežnika skozi objektiv Hinka Poročnika	36
Poklon bistriškimi lepotam na fotografskem Ex tempore	37
»Snežnik 2017«	40
Intervju s solistom v Klapi Maslina	40
ŠOLSTVO IN ŠPORT	
OŠ Rudolfa Ukoviča Podgrad uspešna na razpisu	42
Evrošola 2017	45
NAPOVED DOGODKOV	
Koledar dogodkov v občini Ilirska Bistrica	47
RAZVEDRILLO	
Nagradna križanka Bistriških odmevov	48

Bistriški odmevi – glasilo Občine Ilirska Bistrica

Izdajatelj: Občina Ilirska Bistrica, Bazoviška cesta 14, 6250 Ilirska Bistrica | **Odgovorna urednica:** Tjaša Kaluža | **Uredniški odbor:** Boštjan Primc, Adrijana Kocjančič, Špela Barba, Maja Uljan, Stanislav Zver, Anja Zidar in Nevenka Ujčič | **Sedež uredništva:** Bazoviška cesta 14, 6250 Ilirska Bistrica | **E-naslov:** odmevi@ilirska-bistrica.si | **Lektoriranje:** Tamara Rojc | **Oblikovanje in grafična postavitev:** Ida Demšar, Design Demšar d.o.o. | **Tisk:** PRESENT d.o.o., Dolenjska cesta 43, 1000 Ljubljana | **Naklada:** 5280 izvodov | **ISSN** 2536-2917 | Glasilo brezplačno prejmejo vsa gospodinjstva v Občini Ilirska Bistrica. | Uredništvo si pridružuje pravico krajšanja prispevkov in spremembe naslovov. Avtorica nepodpisanih člankov je odgovorna urednica. Prispevkov ne honoriramo. | **Fotografije:** Stojan Spetič, Patricija Dodič, Helena Kalčič, Andreja Rebec, Nevenka Tomšič, Irena Štemberger, Ivan Zatkovič, Tonjo Janežič, Hinko Poročnik, Tamara Rojc, Kladij Ujčič, Dejan Damiš, Iztok Snoj, Stanislav Zver, Mateja Kakež, Tjaša Kaluža, Gimnazija Ilirska Bistrica, JP Komunala Ilirska Bistrica d.o.o., OŠ Podgrad, OŠ Pregarje, OŠ Knežak, DC Sonček, KŠTD Tabor Kalc 1869, ŠK Rimex. | **Fotografija na naslovnici:** Tjaša Kaluža

ODLIČNE PUME NA SPREJEMU PRI ŽUPANU

Plesni par Eva Česnik in Klavdija Ujčič je na svetovnem prvenstvu v Rimu osvojil dve bronasti kolajni, neverjetni ekipni dosežek pa je lepo zaokrožila solistka Kaja Maljevac s četrtnim mestom.

»Vaša uvrstitev na svetovnem prvenstvu je velik uspeh in bronasti odličji imata za nas barvo zlata. Lahko ste ponosni, da sta se vaši plesalki že na prvem svetovnem prvenstvu zavihteli na oder za zmagovalce, vaša najmlajša članica pa je zasedla izvrstno četrto mesto. To je izjemen dosežek v bistriškem športu in odlična promocija za naš kraj,« zadovoljstva ob tako velikih uspehih mladih športnic ni mogel skriti župan Občine Ilirska Bistrica Emil Rojc.

Eva Česnik in Klavdija Ujčič sta si na svetovnem plesnem prvenstvu *World Dance Championship*, ki je v okviru zveze *World Ballet Association* potekalo od 20. do 22. oktobra v italijanski prestolnici, priplesali dve tretji mesti z dvema poldrugo minuto dolgima nastopoma. Pri jazz koreografiji, ki sta jo poimenovali *You are enough*, sta namesto glasbe predvajali glas osebe, ki je govorila, da je vsaka ženska svoja. Bistvo koreografije je bilo v tem, da se ne smemo podcenjevati in se moramo sprejeti takšne, kot smo. Pri freestyle plesni točki z naslovom *Beat it* pa sta dekleti zaplesali na mix različnih pesmi.

»Za vsako sezono z našo trenerko **Kristino Prosen** sestavimo novo koreografijo, ki jo tudi spreminjamo in ji dodajamo nove elemente. V sezoni 2016/2017 sva se s tem plesom prvič udeležili mednarodnega odprtega prvenstva v Zagrebu, kjer sva zmagali in se uvrstili naprej na svetovno prvenstvo,« je pot do elitnega nastopa v večnem mestu Rim opisala Eva Česnik, dijakinja 2. letnika bistriške gimnazije.

»Plesspreminjamo na podlagi sodniške ocene in naših zmožnosti.

Ocenjevalci na sodniške liste napišejo, kaj lahko popravimo in kako naj še bolj izpilimo naše plesne korake. Korigiramo čim več in poskušamo dodati čim težje elemente, ki jih vključimo v ples, saj ti prinesejo večje število točk,« je dodelavo nastopa pojasnila Klavdija Ujčič, ki obiskuje vzgojiteljsko šolo v Ajdovščini.

Devetošolka iz Osnovne šole Dragotina Ketteja **Kaja Maljevac**, ki jo trenira **Daša Kocjančič**, je žirijo osvojila s solistično izvedbo jazz plesne točke s pravljичnim naslovom *Send castles* in za las zgrešila tretje mesto.

Dekleta so doživela kraljevski sprejem v sejni sobi občinske stavbe, kjer jim je župan Emil Rojc iskreno čestital in jih obdaroval z *Monografijo Občine Ilirska Bistrica*. Po zanimivem pogovoru in sladkanju z okusno sadno torto so se dogovorili, da bo bistriška občina nadarjenim plesalkam poklonila nove tekmovalne drese in novo gred, da bodo lahko izpilile svoje plesne korake do popolnosti. Eva, Klavdija in Kaja so županu zagotovile, da bodo svoje uspešne koreografije predstavile tudi na naslednjem občinskem prazniku, ki ga bo občina praznovala 4. junija 2018.

»Plesna skupina Pume deluje že 15 let, drugo leto pa bomo slavili 10. obletnico Športnega društva Freia. Klavdija in Eva plešeta od samega začetka, Kaja pa se nam je pridružila malce kasneje,« je plesno pot deklet opisala predsednica ŠD Freia **Mojca Klanšček Macarol**, ki se ob tej priložnosti iskreno zahvaljuje vsem sponzorjem in donatorjem, saj so pripomogli k uresničitvi njihovih sanj. Sanje so se uresničile in sedaj je čas za nove sanje in nove želje po še večjih uspehih. Pume so odločno zaplule v novo sezono, kjer jih čakajo nova tekmovanja in še večji izzivi, ki se jih ob odličnih pogojih za trening v večnamenski dvorani Doma na Vidmu, strokovnem vodstvu trenerske ekipe in veliki podpori ter razumevanju staršev iskreno veselijo.

»Naša športna panoga se je uvrstila na seznam mednarodnega olimpijskega komiteja in ob trdem delu se bomo lahko udeležili tudi tega športnega spektakla,« je sanje vsakega športnega šampiona o vrhuncu kariere potrdila predsednica kluba Mojca Klanšček Macarol. ●

SLAVNOSTNA OTVORITEV PRIZIDKA OSNOVNE ŠOLE TONETA TOMŠIČA KNEŽAK

Osnovna šola Toneta Tomšiča Knežak je bogatejša za tri moderno opremljene učilnice, v katerih poteka pouk za prvošolce, drugošolce in petošolce. Slavnostni trak sta simbolno prerezala župan Občine Ilirska Bistrica Emil Rojc in ravnateljica OŠ Knežak Tea Gustinčič.

»Šole na podeželju so središče življenja in to dejstvo moramo spoštovati. Veliko enostavnejše in predvsem ceneje bi bilo, če bi vse učence vozili v večjo šolo v Ilirski Bistrici, vendar bi bilo s tem življenje v posameznih krajih po občini osiromašeno. Izredno pomembno je, da se otroci šolajo v domačem kraju, da se zavedajo, da so tukaj doma in da se bodo po koncu šolanja vrnili v svoj domači kraj,« je poglobitno vlogo šole v življenju krajanov v svojem nagovoru izpostavil bistriški župan Emil Rojc.

»Naša šola je v zadnjih letih doživela temeljito prenovo. Ni dolgo tega, ko smo imeli le 17 otrok v enem kombiniranem oddelku. Ker so bile potrebe po varstvu večje, je bil leta 2010 dograjen prizidek na zahodni strani, s katerim smo dobili še eno igralnico in garderobo. Kmalu se je pokazalo, da sta tudi ti dve igralnici premalo

za naše potrebe. Takrat smo se odločili, da učilnico prvega razreda preuredimo v otroško igralnico. Veseli smo, da so danes vse tri igralnice nabito polne in ima v njih svoj prostor kar 50 otrok,« je širitev prostorov za predšolsko vzgojo opisala ravna-

teljica OŠ Knežak Tea Gustinčič.

Zaradi vedno večjega števila učencev, ki prihajajo v šolo iz Knežaka in treh okoliških vasi (Bač, Koritnice in Šembije), je začelo primanjkovati tudi šolskih prostorov. »Število otrok, ki so vključeni v našo šolo, je vsako leto večje, zato smo potrebovali več prostora za nemoteno delo,« je nujnost izgradnje dodatnih prostorov na šoli pojasnila ravnateljica Tea Gustinčič.

S prvim šolskim dnem je učence kneške šole razveselil novozgrajeni objekt v treh etažah. V pritličju je šola bogatejša za moderno učilnico, kabinet za športno vzgojo, hodnik s stopniščem in dve slačilnici. Prvo nadstropje ponuja dve moderni učilnici z vmesnim kabinetom in hodnik s stopniščem, druga etaža pa je namenjena stopnišču, ki omogoča

lažji prehod
med nadstropji.

Kneški otroci in šolski delavci pa imajo še eno veliko željo. »Močno si želimo zunanje telovadnice, saj pouk športne vzgoje trenutno poteka v notranjem večnamenskem prostoru, ki se nahaja v središču šole. To pa je zelo moteče za učence sosednjih učilnic, kjer poteka pouk,« je poudarila Gustinčičeva. Njihovi želji pa je prisluhnil župan Rojc, ki je obljubil, da bodo na Občini Ilirska Bistrica prihodnje leto začeli s pripravo projektne dokumentacije za nov športni objekt v Knežaku.

Za celovito sanacijo tlakov, s katero so zagotovili ustrezno zaščito pred nevarnim plinom radonom, za prenovo jedilnice in izgradnjo prizidka so na Občini Ilirska Bistrica namenili sredstva v višini okrog 400.000 evrov.

V zadnjih letih je občina za gradnjo in prenovo šol in vrtcev namenila približno 9 milijonov evrov. Oktobra 2016 je predšolske otroke razveselil nov vrtec, ki je umeščen ob Osnovni šoli Antona Žnideršiča v Ilirski Bistrici, 1. septembra 2017 pa so v prenovljeni šoli vstopili učenci OŠ Knežak in učenci OŠ Podgora Kuteževo. V drugi polovici leta 2018 je predvidena otvoritev povsem nove šolske zgradbe v Podgradu, ki bo nadomestila dotrajan objekt obstoječe šole.

OŠ Knežak, ki jo trenutno obiskuje 118 učencev, se lahko pohvali z izvrstnimi rezultati na nacionalnih preverjanjih znanja, saj so njeni učenci že vrsto let nad slovenskim povprečjem. Da so vse prej kot povprečni, so potrdili tudi z zanimivim kulturnim programom, ki je spremljal simbolično otvoritev šole. Kot napovedovalca *Osrednje informativne oddaje* sta se izkazala Lara Tomšič in Blaž Godina. S pesniškima recitaloma sta navdušila Katja Tomšič in Tim Oblak, učenci pa so pokazali svoje bogato pevsko znanje, spretno plesne korake in občinstvo očarali z igranjem na Orffove inštrumente ter z brenkanjem na kitaro. ●

PRIROČNIK »PIKA NAI« ZA OBOGATITEV DRUŽENJA Z OTROKI

»Priročnik je skrbno načrtovan pedagoški in didaktični izdelek, ki je nastajal v času podaljšanega bivanja z učenci prvih razredov. Učitelju je podpora pri delu, staršem pa je lahko v pomoč pri domačem dopolnilnem delu. Vsem nam je preprost kažipot, kako lahko spodbujamo otroke k ustvarjalnosti in prekipanju domišljije,« je pomen priročnika označila ravnateljica Osnovne šole Dragotina Ketteja Ester Jurišević.

Avtorica priročnika **Laura Novak**, vzgojiteljica v oddelku podaljšanega bivanja na OŠ Dragotina Ketteja, je že pred desetletjem začutila, da so nujne spremembe pri pristopu k pedagoškemu delu v različnih pedagoških oblikah in metodah. Generacije otrok se iz leta v leto spreminjajo in splošni zaključki o značilnosti generacij ne držijo več.

Način dela je bil kot šolski inovacijski projekt *Kaj naj izmislim si? Kaj bomo delali?* predstavljen v šolskem letu 2008/2009 in visoko ocenjen na Zavodu Republike Slovenije za šolstvo v Ljub-

ljani ter na GZS. Na Območni zbornici Postojna je prejel bronasto priznanje za najboljše inovacije v regiji za leto 2009. Dodatno obogaten z literarno junakinjo Piko Nai pa je postal dragocen pripomoček učiteljem podaljšanega bivanja v prvem triletju osnovne šole in vsem, ki ustvarjajo z otroki.

Literarni pristop in knjižna podlaga, kot je *Pika Nai*, so ravno pravnjaki za uspešno povabilo najmlajših k sodelovanju. »Želja po navajanju na kasnejše branje vodi avtorico k pristopom, ki so otrokom blizu: gibanje, ples, ritmični elementi, petje, igranje vlog, dialoško pomenkovanje, improvizacija, nastopanje in neizmerna otroška igra, zaobjeta v zadovoljstvo in veselje otroških duš,« je vsebino knjige opisala ravnateljica Jurišević.

»Preživljanje ustvarjalnega prostega časa tako usmerjamo *Pika Nai*, otroci in jaz s svojim prikritim vodenjem, s predlogi. Motivacije za branje *Pike Nai* in igranje njenih iger nikoli ne zmanjka – ravno nasprotno, saj se med otroki vedno bolj kre-

pita prijateljstvo in zaupanje. Ozračje v skupini je sproščeno in delovno. Pikine igre, kot jih radi poimenujejo otroci, zajemajo vsa vzgojna področja. Lahko so gibalne, miselne, glasbene, likovne, ustvarjalne, poučne in vzgojne. Ob *Piki* se otroci učijo o prijateljstvu, ljubezni, drugačnosti, zaupanju, razumevanju, o velikih in malih, a še kako pomembnih stvareh za življenje,« je pomen svoje knjige podrobneje predstavila avtorica Laura Novak.

Priročnik *Pika Nai* je z odličnimi ilustracijami obogatila šestletna Ema Klara Eraković, ko je bila še učenka Osnovne šole Dragotina Ketteja, danes pa živi v Ljubljani. Ema izhaja iz družine likovnikov in je s svojimi stvaritvami presenečala že v predšolskem obdobju.

Na predstavitvi knjige, ki se je odvijala, 17. novembra na OŠ Dragotina Ketteja, je pogovor z avtorico Laura Novak vodila Alenka L. Segulin, za kulturni program pa so poskrbeli učenci OŠ Dragotina Ketteja. ●

USPEŠNA OBNOVA STUDENCA V ZAREČJU

»Studenec je del naše preteklosti in zelo pomembno je, da tudi mlajši rodovi spoznajo zgodovino svojega domačega kraja,« je pomen obnove zapuščenega studenca, ki bo v prihodnje služil za napajanje živine in zalivanje polja, izpostavil predsednik Krajevne skupnosti Rečica Tonjo Janežič.

Na srečanju krajanov Zarečja je v maju 2016 padla pobuda, da bi obnovili studenec, ki leži na obrobju vasi in so ga uporabljali kot vodni vir v obdobju nastajanja vasi. Sama obnova je bila za krajanje velik izziv, zato so z deli pričeli šele ob koncu letošnjega poletja.

»Studenec je bil skrit med vrhami in hruško. Izgledal je kot nekakšen bunker, ki je bil na eni strani vdrt. Bil je v zelo slabem stanju, saj je bil vhod tako zaraščen, da se ga ni niti videlo. Pri podjetju Euro MB smo izrisali načrt, po katerem smo obnovili studenec,« je začetne težave pri obnovi opisal direktor podjetja Euro MB Franci Pugelj.

Za čiščenje notranjosti studenca, ki je bila v zelo slabem stanju, sta bila zadolžena domačina Marjan Gulja in Alojz Kovačič. Izgradnja studenca je delo zidarja Jožeta Jagodnika – delavca podjetja Euro MB, ki je izvajalo sanacijo. Zidar Jagodnik se je zelo potrudil pri rekonstrukciji velbanega oboka, ki je v celoti narejen iz kamena, ki so ga našli

v notranjosti delno podrtega studenca. Sam vhod je bil v preteklosti manjši, a so ga povečali, da so olajšali dostop v notranjost. Notranjost studenca se je tako ohranila, zunanja podoba pa je zgrajena na novo.

Studenec ima svoje odvodnjavanje, kar pomeni, da vodostaj ne bo presegel nivoja stopnic. Globina vode meri približno 2 metra, zato bodo vhod zaščitili z vrati, ki bodo zaklenjena. »Kovana vrata, ki bodo tehnološko obdelana, bodo odporna proti neugodnim vremenskim razmeram in bodo zadrževala listje, veje ter različne odpadke. Vrata bodo omogočala, da se ob studencu brezskrbno igrajo tudi otroci, saj bodo zagotavljala večjo varnost,« je pojasnil predsednik KS Tonjo Janežič.

Pred studencem stoji zidana klop, ki bo pripomogla k temu, da bo ta kraj v prihodnje postal mesto družabnosti in dogodkov ter srečevanja vaške mladine, saj nameravajo krajanje parkovno in hortikulturno urediti bližnjo okolico. »Na kupolo bomo zasadili travo. Marjan Gulja

in Alojz Kovačič bosta okrog studenca zasadila avtohtone sadne vrste dreves iz naše vasi, da si bodo otroci, ki se bodo družili ob studencu, lahko utrgali jabolko ali češnjo. Tudi sovaščani lahko posadijo svoje drevo, da se prostor zaokroži in bodo tudi sami lahko na stara leta počivali v senci sadnega drevja,« je izgled studenca v prihodnosti opisal Janežič.

»Predlagam da se v bodoče uredi potko do studenca, da se bodo ob njem lahko družile tudi mamice z vozički,« je povedal Franci Pugelj.

»Občina Ilirska Bistrica, ki aktivno podpira in spodbuja ohranjanje kulturne dediščine, je strokovno pristopila k projektu obnove studenca v Zarečju, zato bi se najprej zahvalil županu Emilu Rojcu. Za vodenje in nadzor nad deli se zahvaljujem skrbniku investicije Mitji Božiču, posebej pa moram pohvaliti izvajalca del, ki je svoje delo opravil zelo profesionalno. Podjetju Euro MB z direktorjem Francijem Pugljem na čelu in zidarju Jožetu Jagodniku je uspelo odlično posnemati izgled prvotnega studenca, v veliko pomoč pa sta jima bila bodoči skrbnik studenca Marjan Gulja in Alojz Kovačič,« je zaključil Janežič. ●

REBALANS PRORAČUNA II ZA LETO 2017 V OBČINI ILIRSKA BISTRICA

Rebalans proračuna je akt občine o spremembi proračuna med proračunskim letom, s katerim župan v proračun vključi nove obveznosti, kar lahko zahteva spremembe tako na strani prejemkov proračuna kot tudi na strani izdatkov. Pri pripravi predloga rebalansa proračuna je potrebno uskladiti tudi ostala nesorazmerja na strani prejemkov in izdatkov, ki so se zaradi različnih vzrokov pojavila med izvrševanjem proračuna v letošnjem letu.

Občinski svet Občine Ilirska Bistrica je na 23. seji Občinskega sveta Občine Ilirska Bistrica, ki je potekala 21. 11. 2017, sprejel drugi rebalans proračuna za leto 2017. Gre za uskladitev projektov, ki se bodo izvajali do konca letošnjega leta. Z rebalansom se je tako projekte, s katerimi letos občina ne bo kandidirala za EU sredstva, saj še ni objavljenih razpisov, premaknilo v leto 2018. Nekatere projekte se je uskladilo na vrednost realizacije, za druge pa je bilo premalo sredstev v veljavnem proračunu.

Tako se na primer financiranje daljinskega ogrevanja na lesno biomaso objektov glasbene šole, gimnazije, obmejne policije, zobnih ambulant, osnovne šole in vrtca ter opcijsko tudi stanovanjskega naselja na Rozmanovi ulici skladno s sprejetimi akti prenaša v leto 2018. Zaradi še neobjavljenih razpisov za sofinanciranje se vsi projekti za izgrad-

njo kanalizacij prenašajo v leto 2018. V naslednje leto se prenašajo sredstva za izgradnjo povezovalnega vodovoda Ilirska Bistrica–Rodik, ki bo zagotavljal varno, trajno in ekonomično oskrbo z vodo na območju dela Brkinov med

Ilirsko Bistrico in naseljem Rodik in za ureditev upravnega središča v Domu na Vidmu, saj postopek izbire izvajalca še ni zaključen. Postopek izbire izvajalca pa ni zaključen tudi pri projektu rekonstrukcije ceste v Dolenjah, kjer se bo zgradilo hodnika za pešce, avtobusni postajališči in komunalno infrastrukturo, zato bo tudi ta investicija realizirana v prihajajočem letu.

V rebalansu se povečujejo sredstva za ureditev krožišč in cestišča od Mikoze do krožišča pri pošti, višja pa bodo tudi sredstva za nabavo reševalnega vozila in sredstva za bogatejši program ob letošnjem veselem decembru.

Rebalans proračuna je tako nižji na prihodkovni kot na odhodkovni strani za približno 4,5 milijona evrov. ●

VAŠ PARTNER, ZA VEČJO VARNOST NA CESTI Z NEVARNIM BLAGOM

ADR

- ▶ PREGLEDI VOZIL
- ▶ PREIZKUSI CISTERN
- ▶ USPOSABLJANJE VOZNIKOV
- ▶ VARNOSTNI SVETOVALEC PRI PREVOZU NEVARNEGA BLAGA
- ▶ KONTROLA TAHO IN OH

- ▶ TEHNIČNI PREGLEDI
- ▶ REGISTRACIJA VOZIL
- ▶ ZAVAROVANJE VOZIL
- ▶ PREPISI VOZIL
- ▶ CEMT PREGLEDI

- ▶ PREGLEDI GASILNIKOV

modra številka

080 80 19

TIB STORITVE d.o.o., Šerčerjeva 17, 6250 Ilirska Bistrica

info@tib-storitve.si

www.tib-storitve.si

PODATKI ORGANOV UE

»Zaposleni v državnih organih in javnih zavodih na lokalnem nivoju se zavedamo pomena pravilne in pravočasne informacije za stranke. V želji, da bi naše stranke na enostaven način pridobile informacije o našem poslovanju in tako lažje uskladile svoje opravke, v prilogi objavljamo naše kontaktne podatke.«

KONTAKTNI PODATKI DRŽAVNIH ORGANOV IN JAVNIH ZAVODOV NA LOKALNEM NIVOJU, NOVEMBER 2017						
Občina Ilirska Bistrica Bazoviška cesta 14 6250 Ilirska Bistrica	uradne ure					telefon
	ponedeljek	torek	sreda	četrtek	petek	e-naslov
	od 8. ure do 11. ure		od 8. ure do 11. ure in od 12. ure do 16.30		od 8. ure do 11. ure	05 71 12 300 obcina.ilirska-bistrica@ilirska-bistrica.si
Upravna enota Ilirska Bistrica Bazoviška cesta 14 6250 Ilirska Bistrica	uradne ure					telefon
	ponedeljek	torek	sreda	četrtek	petek	e-naslov
	od 8. ure do 12. ure in od 13. ure do 15. ure	od 8. ure do 12. ure in od 13. ure do 15. ure	od 8. ure do 12. ure in od 13. ure do 17.30		od 8. ure do 13. ure	05 71 12 200 ue.ilirskabistrica@gov.si
Geodetska uprava RS Območna geodetska uprava Koper, Pisarna Ilirska Bistrica Gregorčičeva cesta 2 6250 Ilirska Bistrica	uradne ure					telefon
	ponedeljek	torek	sreda	četrtek	petek	e-naslov
	od 8. ure do 12. ure in od 13. ure do 15. ure	od 8. ure do 12. ure in od 13. ure do 15. ure	od 8. ure do 12. ure in od 13. ure do 17.30		od 8. ure do 13. ure	05 711 84 70 Pisarna.Guilbi[at]gov.si
Finančna uprava RS, Finančni urad Postojna, Sektor za davke, Pisarna Ilirska Bistrica Gregorčičeva cesta 2 6250 Ilirska Bistrica (urnik velja od 1. 1. 2018)	uradne ure					telefon
	ponedeljek	torek	sreda	četrtek	petek	e-naslov
	od 8. ure do 12. ure in od 13. ure do 15. ure		od 7. ure do 12. ure in od 13. ure do 17. ure			01 369 3700 po.fu(at)gov.si
CSD Ilirska Bistrica Bazoviška cesta 32 6250 Ilirska Bistrica	uradne ure					telefon
	ponedeljek	torek	sreda	četrtek	petek	e-naslov
	od 8. ure do 12. ure in od 13. ure do 15. ure		od 8. ure do 12. ure in od 13. ure do 17. ure		od 8. ure do 13. ure	05 711 01 40 gpcsd.ilirs@gov.si
Zavod za zaposlovanje, Območna služba Koper, Urad za delo Ilirska Bistrica Bazoviška cesta 25 6250 Ilirska Bistrica	uradne ure					telefon
	ponedeljek	torek	sreda	četrtek	petek	e-naslov
	od 8. ure do 12. ure in od 13. ure do 15. ure	od 8. ure do 12. ure in od 13. ure do 15. ure	od 8. ure do 12. ure in od 13. ure do 17. ure		od 8. ure do 13. ure	05 714 04 60 gpzrszkoper@ess.gov.si
Zavod za zdravstveno zavarovanje, Območna enota Koper, Izpostava Ilirska Bistrica, Bazoviška cesta 25 A 6250 Ilirska Bistrica	uradne ure					telefon
	ponedeljek	torek	sreda	četrtek	petek	e-naslov
	od 8. ure do 12. ure in od 13. ure do 15. ure	od 8. ure do 12. ure in od 13. ure do 15. ure	od 8. ure do 12. ure in od 13. ure do 17. ure		od 8. ure do 13. ure	05 66 87 244/ 05 66 87 245/ 05 66 87 247 oekp@zzzs.si

PRAVLJIČNA NOČ NA GRADU PREM

V soboto, 28. oktobra, so na gradu Prem že drugo leto zapored priredili *Pravljlično noč*, ki je pritegnila lepo število poslušalcev in navdušila tako otroke kot odrasle. To je bil tudi lep uvod v jesenske počitnice.

»Pripovedovanje pravljic oziroma zgodb se mi zdi zelo zanimivo. Mislim, da jim radi prisluhnemo tako odrasli kot otroci. Vemo, da se je pripovedovalo že od nekdaj in prav zaradi tega nadaljujemo s to tradicijo,« je povedala Mateja Kakež – kustosinja na gradu Prem.

Pravljlično noč so za otroke in odrasle pričarali pripovedovalci iz Zavoda Deveta dežela, ki se ukvarjajo s pripovedovanjem zgodb. Zavod združuje diplomante različnih družboslovnih in humanističnih smeri, ki so se izšolali v Pripovedovalski šoli Pripovedovalskega Varieteja. Izkušnje so pridobivali na številnih pripovedovalskih dogodkih za odrasle in otroke. Kot kolektiv razvijajo pristop, ki združuje sodobno odrsko pripovedovanje in motive ljudskega slovstva. Skozi živo

in doživeto interpretacijo zgodb vzpostavijo pristen stik z občinstvom. V pripovedovanje zgodb za otroke vpletajo različne pevske vloške in izštevance, kar je naravnost navdušilo naše najmlajše, ki jim je bila namenjena dobra ura pravljic, v katerih so nastopali živalski liki,

gozdna pošast Grdoba grdobica, kmet Lojze in botra lisica, dedek in babica ter glineni mož, Čiči junačiči in trije razbojniki, puščavnik in revni mladenič, ki je premagal strašnega zmaja, ... Menim, da je otroke najbolj pritegnilo to, da niso samo poslušali, ampak so lahko aktivno sodelovali s pripovedovalci – z njimi prepevali, izštevili in si izmišljali različna imena za živali. Prav to je tisto, kar daje pripovedovanju svoj čar in dobesedno zažiga pri mladem občinstvu.

Medtem ko so se otroci zabavali na ustvarjalni delavnici na temo *Noč čarovnic* med izdelovanjem pajkovih mrež, pajkov in netopirjev, smo na svoj račun prišli tudi odrasli, ki smo v sproščenem vzdušju poslušali pet pravljic. Marsikoga je najbrž pritegnil svež pristop pripovedovalcev, saj so za odrasle izbrali pravljice z različnih koncev sveta z bolj resnimi temami o osebnem pogumu, volji in vztrajnosti, pa tudi takšno s tragičnim koncem, kar je neobičajno. Tako smo imeli priložnost prisluhniti dvema pravljicama z ljudskimi motivi iz Slovenije in pravljicam iz Perzije, Italije in Venezuele. Pripovedovalci so navdušili z odlično interpretacijo in nas preselili v svet tja daleč za obzorji.

Takšna prireditev je zelo dobrodošla v tem divjem sodobnem času, ko ves čas hitimo in živimo pod velikimi pritiski, saj nas malo ustavi, sprosti, nam pričara nasmeh na obraz, odžene vsakdanje skrbi in nas spomni na to, da še vedno nosimo otroka v sebi.

V pričakovanju novih *Pravljličnih noči* in dni ●

Tamara Rojc

NOVICE »LOKALNE AKCIJSKE SKUPINE MED SNEŽNIKOM IN PODEŽELJEM (LAS)«

Lokalna akcijska skupina med Snežnikom in Nanosom je v novembru s strani Agencije za kmetijske trge in razvoj podeželja in Ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo končno prejela Odločbe o potrditvi projektov iz prvih dveh javnih pozivov, ki jih je objavila 14. 11. 2016 in 14. 2. 2017 v skladu z Uredbo o izvajanju lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost CLLD. Iz prvega razpisa so sedaj obdelane vse prijavljene vloge (kmetijski sklad), iz drugega razpisa (regionalni sklad) pa čakamo na potrditev še štirih projektov.

Na zadnji poziv za projekte sodelovanja smo na LAS-u med Snežnikom in Nanosom prijavi 3 projekte, in sicer: *Trajnostni turizem v zaščitenih območjih* (9 partnerjev iz Estonije, Latvije, Portugalske in Slovenije), *Biosferna območja Slovenije* (8 partnerjev iz Slovenije) in *Pilotni model Razpršeni hotel*, ki je bil zaradi napake enega izmed partnerjev že umaknjen. Ostali dve potrditvi pričakujemo do konca novembra, ko se bosta pričeli tudi že izvajati. V okviru Strategije lokalnega razvoja pa je bil že potrjen projekt sodelovanja iz regionalnega sklada *Zgodbe rok in krajev*, kjer se na področju našega LAS-a pripravlja ustanovitev Rokodelskega centra in izvajajo aktivnosti, povezane z oživitvijo in prenosom rokodelskih praks. Projekt vodi Maja Modrijan, pri izvedbi pa sodelujejo zainteresirani rokodelci.

Konec decembra bo objavljen nov razpis za projekte sodelovanja, za katerega ponovno pripravljamo prijavo umaknjenega projekta *Pilotni model Razpršeni hotel*, na novo pa projekt *Festival Brkinske sadne ceste* na temo kulinaričnega turizma. Imamo pa še nekaj novih ponudb za sodelovanje.

Na področju LAS-a bomo izpeljali tudi nekaj projektov, ki bodo skupni za vse

tri občine. To so: Obeležitev 200-letnice rojstva Miroslava Vilharja in 150-letnice Tabora na Kalcu, izdelava turističnega produkta *Ribolovni turizem* in projekt *Razvoj lokalnih tržnic LAS-a med Snežnikom in Nanosom*, s katerim želimo dodatno pospešiti prodajo na lokalnih tržnicah. Ker so ti projekti sofinancirani s strani vseh treh občin, bodo predvidoma poslani v potrditev na AKTRP konec decembra 2017.

LAS med Snežnikom in Nanosom pa je razen pri pripravi in spremljanju projektov aktiven tudi na drugih področjih. V mesecih: september, oktober in december smo sodelovali na večjih dogodkih.

Udeležili smo se četrtega Slovenskega podeželskega parlamenta v Novem Mesutu.

Promocijsko smo sodelovali na dveh prireditvah, in sicer *Postoj na ulici* v Postojni in na *Kmetijski tržnici 2017* v Ilirski Bistrici.

Strokovni vodja Aleš Zidar in članica UO LAS Eva Šabec sta se udeležila večdnednega posveta slovenskih LAS, ki je tokrat potekal v okolici Porta in Brage na Portugalskem. Poleg konference s Portugalskimi LAS in posveta slovenskih udeležencev LAS-a so obiskali tudi več primerov dobrih praks in se neposredno seznanili z delovanjem dveh portugalskih LAS Atacha in Adrema. Poročilo je objavljeno na spletni strani www.razvoj-podezelja.si.

Strokovni vodja Aleš Zidar je bil član slovenske delegacije na tretjem *Evropskem podeželskem parlamentu* v mestecu Venhorst na Nizozemskem. Večdnedno druženje delegatov parlamenta je bilo zelo aktivno in usmerjeno v pripravo Deklaracije EPP in Manifesta EPP, kjer so svoje mesto našli tudi LAS in izvajanje CLLD v naslednjem programskem

obdobju. Gre za izjemno pomembna dokumenta, ki sta podlaga za pogajanja v Evropskem parlamentu pri pripravi novega programskega obdobja. Poročilo je objavljeno na spletni strani www.drustvo-podezelje.si.

V okviru priprave na projekt sodelovanja *Trajnostni turizem v zaščitenih območjih* sta se v septembru Erika Kovarčič in Anita Kranjc udeležili drugega pripravljalnega srečanja v Estoniji, v začetku novembra pa je na tretjem pripravljalnem srečanju sodelovala Tamara Urbančič. Cilji obeh srečanj so bili čim boljše pripraviti in uskladiti aktivnosti pomembnega projekta sodelovanja, o čemer bomo poročali tudi na srečanju članov LAS-a in DRPSN 12. 12. 2017 v Narinu. Sicer pa so poročila objavljena na spletni strani *Društva za razvoj podeželja med Snežnikom in Nanosom*: <http://www.razvoj-podezelja.si>.

VABILO

V letošnjem letu LAS med Snežnikom in Nanosom in Društvo za razvoj podeželja med Snežnikom in Nanosom praznujeta 10 let delovanja. Društvo in LAS sta bila ustanovljena 21. novembra 2017 v prostorih turistične kmetije Andrejevi v Narinu, kamor se po desetih letih ponovno vračamo. Zato vse člane (sedanje in nekdanje) vabimo na **posvet in zaključno druženje članov LAS-a ob praznovanju 10-letnice delovanja**, ki bo potekal v torek, 12. 12. 2017, na turistični kmetiji Andrejevi v Narinu s pričetkom ob 18. uri.

Na posvetu bomo predstavili dosedanje delo in letos odobrene projekte, istočasno pa tudi možnosti za nove projekte. Srečanje bomo zaključili s kulturno-zabavnim programom in društvenim srečanjem pred novim letom. Ker si želimo vaše udeležbe, vas prosimo za informativne prijave na naš mail info@razvoj-podezelja.si.

Tamara Urbančič in Aleš Zidar

EVROPSKI TEDEN ZMANJŠEVANJA ODPADKOV 18.-26. NOVEMBER 2017

S finančno podporo
Evropske komisije

V Evropski uniji vsako leto zavržemo več kot 2 milijardi ton odpadkov, v Sloveniji več kot 4 milijone ton, v Občini Ilirska Bistrica pa nekaj manj kot 4.000 ton. Vsak od nas zavrže na leto več kot 400 kilogramov odpadkov. Od tega je kar petina hrane in veliko stvari, ki so še uporabne.

Pri ravnanju z odpadki moramo v skladu z evropskimi usmeritvami slediti sledeči hierarhiji:

To pomeni, da morajo biti naša ravnanja usmerjena predvsem v preprečevanje nastajanja odpadkov in pripravo odpadkov za ponovno uporabo bodisi v isti obliki ali v obliki recikliranih izdelkov. To lahko dosežemo le, če odpadke, ki nastajajo ob vsaki naši dejavnosti, učinkovito zbiramo in ločujemo.

Najučinkovitejše je ločevanje odpadkov na viru nastanka – torej v gospodinjstvih, šolah, podjetjih, ...

Tako zbrane odpadke na območju naše občine zbiramo na treh ravneh:

1. gospodinjstva – mešana odpadna embalaža in ostanek komunalnih odpadkov,
2. ekološki otoki – papirna in kartonska embalaža, steklena embalaža in E-odpadki,

Ekološki otok Zemonka Vaga

3. Zbirni center za ločene frakcije odpadkov Ilirska Bistrica – vse frakcije odpadkov.

Kot smo že v eni izmed preteklih števil *Bistriških odmevov* povedali, smo s spremenjenim načinom zbiranja odpadkov zmanjšali delež odloženih odpadkov, vendar cilj še zdaleč ni dosežen in kljub številnim opozorilom se nepravilnosti pri ločevanju odpadkov še vedno izraziteje pojavljajo v strnjenih blokovskih soseskah in na ekoloških otokih.

Da pa ne bomo vedno izpostavljali samo negativne stvari pri ločevanju odpadkov in ker vemo, da pozitivni zgledi vlečejo, bi na tem mestu želeli pohvaliti vse uporabnike, ki pravilno in vestno ločujejo odpadke in na ta način prispevate k zmanjšanju deleža odloženih odpadkov. Zavedajte se, da vsak izmed vas s pravilnim ločenjem odpadkov prispeva svoj kamenček v mozaik za čisto okolje, ki ga želimo zase in za prihodnje generacije. V *Javnem podjetju Komunala Ilirska Bistrica, d.o.o.* upamo, da bodo vaše ravnanje opazili tudi tako imenovani kršitelji ločevanja odpadkov in se začeli zgledovati po vas.

Poleg učinkovitega zbiranja in ločevanja odpadkov lahko veliko naredimo tudi na področju preprečevanja nastajanja odpadkov. Že v gospodinjstvu lahko zmanjšamo količino odpadkov z izbiranjem izdelkov za večkratno uporabo, brez nepotrebne ali z vsaj povratno embalažo, dolgo življenjsko dobo in podobno.

Naj ob *Evropskem tednu zmanjševanja odpadkov* podamo nekaj ukrepov, s katerimi lahko zmanjšamo količino odpadkov:

1. pri nakupih plastične vrečke zamenjajte z vrečkami za ponovno uporabo ali uporabite cekarje;
2. premajhna oblačila in oblačila, ki jih ne potrebujete več, podarite humanitarnim organizacijam;
3. uporabljajte baterije, ki jih je mogoče ponovno napolniti;
4. tiskajte na obe strani lista in tako zmanjšajte porabo papirja;
5. pijte vodo iz pipe in tako prispevajte k zmanjšanju količine plastenk;
6. ostanke obrokov, olupke sadja in zelenjave uporabite za kompostiranje.

Na področju zmanjševanja odpadkov smo v Sloveniji šele na začetku poti, saj so nujne spremembe v sami izdelavi izdelkov kot tudi na področju okoljske osveščenosti prebivalstva. Ob tej priložnosti vas nagovarjamo, da odpadke pravilno zbirate in ločujete ter upoštevate ukrepe za zmanjševanje le-teh, saj bomo le tako naš planet ohranili zdrav! ●

Javno podjetje Komunala Ilirska Bistrica, d.o.o.

SLADICE BREZ SLADKORJA TUDI V ILIRSKI BISTRICI

Presna oziroma surova hrana ali »raw food« je vedno bolj priljubljena in pred kratkim je tudi Ilirska Bistrica dobila mesto za vse ljubitelje takšne prehrane – lokal in trgovinico s presnimi tortami z imenom Zdrava skušnjava.

Lokal *Zdrava skušnjava* je predvsem degustacijski kotiček. Tu lahko presne torte preizkusite, naročite nekaj iz bogate in raznolike stalne ponudbe ali se dogovorite za unikatno torto po lastnem okusu.

Ideja o presnih tortah se je porodila zaradi vedno večjega povpraševanja po zdravi hrani, ki poleg izključno zdravih sestavin nudi tudi vrhunski okus. Presne sladice so narejene iz svežega in suhega sadja, semen in oreškov z dodatkom najhranjivejših superživil, kot so: chia semena, maca in camu camu. To jih postavlja na sam vrh lestvice hranilne vrednosti sladice.

Odsotnost sestavin, običajno prisotnih v tradicionalno narejenih sladica, kot so: moka, jajca mleko in maslo, pa pres-

ne torte približa tudi vegetarijancem, veganom in ljudem, ki trpijo zaradi različnih alergij.

»Z zdravim načinom življenja se ukvarjam dobrih deset let. Radovednost me je gnala, da preizkusim različne načine prehranjevanja. Kmalu sem prišel do zaključka, da se vsaka sprememba prehrane kmalu odrazi na našem zdravju, počutju in razmišljanju. Ugotovil sem, da sam najbolje funkcioniram, ko se prehranjujem pretežno s presno hrano – torej s svežim sadjem in zelenjavo, semeni in oreščki. Presne torte so rezultat te ugotovitve. Vsebujejo le najboljše, kar nam ponuja narava in ničesar potencialno škodljivega,« pravi Ivan Zatković – ustanovitelj lokala in trgovinice *Zdrava skušnjava*.

Poleg izdelave presnih tort in ostalih presnih dobrot se v prostorih *Zdrave skušnjave* odvijajo tudi kuharske delavnice in predavanja. »Začetna zamisel kuharskih delavnic je bila združiti zdravo in okusno ter istočasno pokazati, da presna kuhinja prav v ničemer ne zaostaja za tradicionalno pripravo jedi, ampak prav nasprotno, saj tu lahko pustimo domišljiji prosto pot in svojo kreativnost izrazimo na nešteto načinov. Presna prehrana je učinkovit način za čiščenje organizma, najenostavnejši način uravnavanja telesne teže in idealno orodje za izboljšanje splošnega zdravja in imunskega sistema. Na tematskih delavnicah udeleženci dobijo koristne napotke, kako presno hrano vključiti v vsakdanje življenje,« pojasni Zatković.

Čokoladna torta z goji jagodami gre trenutno za med. Nič čudnega, saj bogata čokoladna krema in rahla hrustljava podlaga z ničemer ne izdajata svojih sestavin. V njej najdemo dateljne, 100 % kakav, mandeljne, sončnična semena, goji jagode, kokosovo olje, maco v prahu in pravo burbonsko vanilijo.

»Najboljše od vsega pa je, ko nekdo, ki ga sploh ne zanima, ali je torta veganska ali ne in mu je gluten zadnja skrb, reče: To je bilo fantastično!«

»In seveda nasmehi na otroških licih, ko po dolgotrajnem iskanju primernih sladkarij najdejo naše torte in se potem vsak teden vračajo po nove. To je res super občutek!« zaključí Ivan. ●

Zdrava skušnjava

JANEZ LIČEN V KRALJESTVU ŽELEZNIC

Glas o posebni železnici v Brkinih je prišel tudi do uredništva *Bistriških odmevov*, zato sem se odločila, da osebno obiščem družino Ličen na Ostrožnem Brdu. Na pragu njihove domačije me je pričakal Janez Ličen, ki me je odpeljal na vrt, kjer se razprostirajo tiri vrtna železnice – edinstvene v tem delu Slovenije. Izkazal se je za pronicljivega sogovornika, ki s sijajem v očeh govori o svoji »igrački«, kot sam poimenuje železnico, ki je avtentična verzija prave železnice. Kako je vrtna železnica nastala, kako izgleda danes in še veliko zanimivih podatkov mi je zaupal v pogovoru, ki si ga lahko preberete v nadaljevanju.

Kako se je razvila vaša ljubezen do železne ceste?

Od malih nog me spremlja železnica, saj smo imeli v Ljubljani železnico blizu. Oče je opazil, da so mi vlaki všeč. Mojo igro z vlaki je še spodbudil, ko mi je kupil prvi vlak od Mehanotehnike. Kasneje smo hodili v Avstrijo, saj se pri nas drugih malih vlakcev še ni dalo dobiti. Tisti so bili v merilu H0, recimo temu hišni vlaki, ti na Ostrožnem Brdu pa so vrtni vlaki, ki so večji in dražji ter zahtevajo več prostora.

Kdaj ste se odločili, da boste postavili svojo vrtno železnico na Ostrožnem Brdu? Ste jo izdelali sami ali vam je kdo pomagal?

Takoj ko sem zaključil z obveznostmi na fakulteti, smo začeli z gradnjo železni-

ce. Junija 2006 smo začeli in oktobra je bila proga že tako dolga, da je vlak lahko vozil po njej. 1. novembra 2006 je bil krog sklenjen. Krog je bil takrat manjši, čez tri leta pa se je povečal za tretjino. V glavnem sem železniško maketo izdelal sam. Žena mi je pomagala le na začetku pri izkopavanjih.

Kako pa je izgledal začetek gradnje? S katerimi težavami ste se soočali?

V začetku je bila moja železnica pionirsko delo. Dosti stvari sem še preizkušal, saj še nisem imel izkušenj z naravo. Veliko zemlje smo nasuli, da smo zravnali progo, ker teren visi navzdol. Električni kabli so bili vezani le na en kos tira in ker je proga sestavljena iz ogromnega števila kosov, je zaradi staranja medeninastega materiala prišlo do izgubljanja pre-

vodnosti med njimi, zato sem moral na vsak kos tira posebej zaciniti električne vodnike, da vlak ne cuka in se ne ustavlja med vožnjo. Voda zna ponagajati in nasuti blato na tire. Ko pridejo ovce, polomijo lučke in pustijo vse razmetano za seboj.

Vaša proga izgleda kot replika prave proge. Ste imeli v mislih točno določene postaje, ko ste jo postavljali?

Sprva sem želel imeti postaje, ki bi bile narejene po vzoru pravih postaj. Želel sem postaviti kopijo postaje po zgledu prave in v mojem primeru bi morala biti obrnjena približno v smeri vzhod-zahod. Ker bi moral v veliki meri spremeniti traso, sem se odločil za izmišljene postaje na neelektrificirani progi, kjer vozijo dizelski vlaki. Če bi želel posnemati postajo Ilirska Bistrica, bi moral vključiti še vso električno napeljavo, kar pa ni izvedljivo.

Mojo progo sem poimenoval *Brkinska proga*. Gre za izmišljeno progo, ki poteka iz Pivke čez Brkine v Podgrad. Začetna postaja bi bila Pivka, za vmesno postajo sem izbral ime Pregarje za postajališče Podbeže, končno postajo pa sem poimenoval Podgrad, čeprav v Pogradu ni železnice. Moja proga torej predstavlja zadnji odsek namišljene proge Pivka– Podgrad.

Ima vaša železnica tudi poseben vozni red? Kdaj gredo vlaki na pot?

Če želimo, da ima proga svojo dušo, se mora po njej odvijati tudi promet. Če je to lokalna proga po podeželju, je tudi število lokalnih vlakov manjše. Vlak pelje po progi ob določenih urah, da je bolj zanimivo, saj tudi pravi vlak čakaš dve do tri ure. So štirje pari potniških vlakov in en par tovornih vlakov, ki vozijo takrat, ko je kaj tovara. Čar tega je, da čakaš vlak, ki pripelje pozno dopoldan po prvem vlaku zjutraj. Ob sobotah, nedeljah in praznikih je vozni red okrnjen, saj tudi v resnici marsikje na pravih progah mogoče vozita le dva vlaka na dan.

Kje ste kupili material za železnico?

Skoraj ves progovni material je iz Nemčije, saj se pri nas tega ne dobi, ker je moja železnica posebna.

V kakšnem merilu je zgrajena vaša vrtna železnica?

V tujini, zlasti v Nemčiji, Avstriji, Švici, Veliki Britaniji in Združenih državah Amerike je to merilo zelo priljubljeno. Gre po nemško za G-Spur (Garten) oz. angleško G-gauge (garden) To tirno širino 45 mm si deli več meril. Gre za kompromis od 1:22,5, kjer srečamo večje gozdne lokomotive, za katere je to ozki tir, pa vse do merila 1:32 za manjše lokomotive, ki jim ta tir predstavlja normalni tir. Tudi pri nas v Sloveniji so na pravih železnicah v obratovanju le še normalnotirne proge širine 1435 mm.

Za vašo Brkinsko progo je značilna kraška pokrajina z veliko kamnitimi površinami. Kako ste prišli do tako aventične proge?

Motivi posameznih odsekov spominjajo na kraške proge, saj ima moja proga skale, useke in nasipe, ki pričarajo pristno kraško pokrajino in posnemajo naravo ob progi Nova Gorica– Sežana oziroma Divača–Pulj. Tudi skale za

progo sem dobil blizu Divače, saj sem želel, da so kamni čim bolj aventični. Pazil sem, da so drobno členjeni in po velikosti sovpadajo z velikostjo železnice.

Kako dolga je vaša proga?

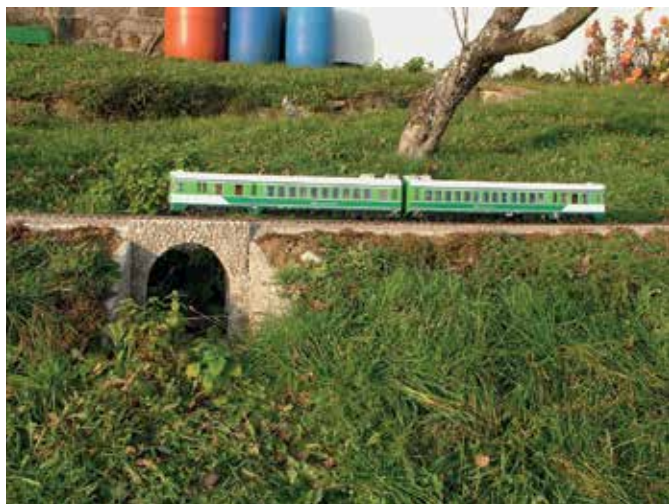
Vlak na naši železnici prevozi razdaljo 120 metrov. Proga je narejena tako, da ni krog, a vlak vedno pride na izhodišče. Namen igre vlakov ni ta, da nepretrgano krožijo, ampak da je vožnja realna oziroma da se nekje konča in ima po voznem redu kasneje odhod. Vožnja traja približno šest minut. Hitrost vlaka je prilagojena resnični hitrosti – nekje med 50 in 60 km/h, kar je pogosto povprečna hitrost po slovenski regionalni progi.

S katerimi elementi se srečamo na progi?

Predori so nastali, ker smo preko njih morali speljati kakšno pot oziroma je bil usek v hrib tako globok, da ni šlo drugače. Če bi progo delal sedaj, bi naredil ka-

kšen predor manj, saj je v predoru dokaj otežen dostop. Na progi je pet predorov. Dva sta nastala zaradi globine terena, trije pa zato ker premostijo pešpot. Teren je prilagojen progi, saj si ta ne more privoščiti klancev, ki bi presežali 2 % oziroma 20 promil. Če lokomotiva vleče težji tovor, se v klancu pojavi problem pri vleki. Motor se pregreva, zato je ravnina optimalna. Padci so blagi, tako da ni velike amplitude.

Na progi srečamo še kretnice, tri postajna poslopja, tri potne prehode, ki so zavarovani z Andrejevim križem, uvozni signal in predsignal, dva mostova, traktorski prehod in kamnit most s tremi oboki. Imel sem idejo za izgradnjo industrijskega tira s postaje Podgrad proti namišljeni tovarni Plama. Na progi so tudi zaščitni kamniti zidovi, ki služijo delno za okras, delno za zaščito pred polzenjem terena na progo.

V osnovi je ob tirnicah beton, v katerega so vgrajeni drobni kamenčki, ki dajejo vtis mozaika. Pesek je iz Podgorja, kjer so včasih nakladali različne granulate za asfaltno bazo v Črnučah. Še vedno so tam ogromni kupi peska, ki sem ga uporabil za svojo vrtno železnico. »Pesek« na pravi železnici, ki mu strokovno rečejo tolčenec, pa je iz kamnoloma v Verdu. Pesek je zalepljen z lesnim lepilom, ki je vodoodporno in lepo drži. Malo več lepila in manj vode pa ni vidna transparentnost lepila, drži pa že nekaj let.

Kako ste nadgrajevali vašo železnico?

Ko sem prestavljal progo, je bilo veliko zidarskih del. Perone sem postavljал na novo, kretnice so bile tudi nove. Vedno sem gledal na to, da je vlak lahko vozil.

Na Ostrožnem Brdu je spremenljivo vreme, kjer se izmenjujeta sončna in deževna obdobja, zima pa postreže s snežno odejo in včasih tudi s poledico. Je vaša železnica občutljiva na različne vremenske pogoje?

Led vedno naredi škodo. Električni spoji popuščajo, saj je poleti vročina, pozimi pa mraz. Drobniarije vedno čakajo na popravke. Proga je odporna na različne vremenske razmere, vlake pa pospravimo. Sicer so narejeni tudi za dež, a se mi jih zdi škoda uporabljati in puščati zunaj, ko dežuje.

Katere vlake ste izdelali vi?

Nekatere sem kupil, slovenske pa sem ročno izdelal sam. Gre za kopije določenih lokomotiv in vagonov *Slovenskih železnic*. Potniški vlak serije SŽ 713 je narejen po nemški licenci v Mariboru in dnevno vozi med Ljubljano, Kamnikom in Metliko. Drugi, serije SŽ 711, oziroma bolj znan kot *Zeleni vlak* pa večkrat zaide na Primorsko, saj vozi kot poletni kopalni vlak za Pulj. Oba modela sem naredil povsem sam. Iz kosa polystirol plastike so mi izrezali okna, vse ostalo sem zlepil in naredil sam. Streho sem sam krivil iz plastike, kolesa in motorji pa so kupljeni.

Preden sem se odločil, katero lokomotivo bi izbral, sem šel pogledat, katera je na reviziji v delavnici. Na osem let se vlak razmontira, prebarva in prelakira, da izgleda kot nov in to se počne leta in leta, zato ni nič nenavadnega, če je lokomotiva stara 40 ali 50 let in še redno vozi. Nikoli pa ne veš, kdaj se bodo pri *Slovenskih železnicah* odločili in jih izločili iz prometa.

Tudi nekateri tovorni vagoni so kupljeni, drugi pa so domače izdelave. Tovor-nih vagonov, ki so še iz časov JŽ in so postali del voznega parka SŽ, proizvajalci modelnih železnic tega merila ne izdelujejo, zato sem moral te primerke izdelati sam.

Vsak tovorni vagon je pretežno iz aluminija in delno iz plastike. Kovina daje bolj avtentičen zvok (ropot) s tresljaji med vožnjo. Vagoni imajo svojo serijo in številko kakor pravi, namenoma pa

so postarani in umazani, da so videti bolj avtentični.

Tukaj so še tri zelene dizelske lokomotive – dve serije SŽ 664 in ena serije SŽ 644.

Koliko časa potrebujete za izdelavo enega vlaka?

Modele izdelujem doma v Ljubljani zlasti ob večerih, ko imam čas. Človek ni vsak dan enako spočit ali enako zagret za to delo. Ko kopiraš en model potniškega vlaka, ki ima lepe in pravilne linije, moraš biti zelo skoncentriran in pri stvari, da »zadeneš« enak izgled. Na prvi pogled se zdijo starejše lokomotive oziroma potniški vagoni enostavni z ravnimi in pravokotnimi stranicami, a v resnici je veliko zaobljenih robov; stranice so ponekod vsaj malo aerodinamične oblike, tako da preprosto ne moreš hiteti in moraš dobro pregledati vsak del. Tovorni vagoni imajo na srečo številne neravnine in odrgnine. Tam svoje napake lažje prikriješ, medtem ko potniški vlaki terjajo več natančnosti. Delam lahko štiri ali pet ur, potem pa se utrudim. Za izdelavo vsakega dvodelnega potniškega vlaka sem potreboval leto dni.

Vlaki so danes pogosto počečkani, saj so polni grafitov. Celo v zaprti garaži v Divači je grafitar uspel porisati vlak in ob štirih zjutraj so ga odkrili sveže počečkane. Ko vlak ponoči stoji in je parkiran, ga počečkajo. Nemogoče jih je ustaviti. Problem bi rešili edino na ta način, da bi vlak stal na peronu pod budnim očesom varnostnika.

Kot komercialist se ukvarjate z ladijskim transportom, železnica pa je vaša popoldanska aktivnost. Ste na tekočem z novostmi o železnici?

Preprosto je preveč vsega, da bi bil na tekočem z vsemi novostmi iz železnice. Nisem na terenu vsak dan, predpisi in pravila ter zakonodaja se spreminjajo. Mnogo poznanih ljudi je že odšlo v pokoj, pa tudi železnica se stalno restrukturira. Preprosto ne sledim vsem spremembam. Tudi po naših železnicah je že nekaj časa sproščen režim prevozov, kar pomeni, da po naših tirih lahko vozi

vsak, ki ima dovoljenje. Včasih so bile vse lokomotive samo od SŽ-ja, sedaj pa srečamo Avstrijce, Nemce, Madžare, Slovence, Čehe. Veliko je zasebnih podjetij. To je bilo v tujini že prej, sedaj pa se je začelo pojavljati tudi pri nas, kar se najbolj pozna na mednarodnih linijah – zlasti v Koper in iz Kopra, na lokalnih linijah pa ne. Tudi SŽ ima določene novejšje dizelske lokomotive v najemu, torej so v Sloveniji dve ali tri leta, potem pa jih ni več.

Koliko vrtnih železnic je v Sloveniji?

Vrtna železnica ni tako priljubljena, pa ne zaradi njenega čara temveč zato ker je dražja in potrebuje veliko prostora. S tem merilom nas je namreč v Sloveniji med 5 in 10, na vrtu pa take proge nima niti polovica od teh. Nekateri jo imajo v notranjih prostorih, a vrtna železnica je najlepša na vrtu. V tujini pa je vrtna železnica zelo razširjena.

Drugi rang so parkovne železnice, ki jih sestavljajo 5- in 7-colski vlaki v merilih 1:11 in 1:8. Gre za vlake, na katerih se lahko sedi in vozi. Parkovne železnice imajo več privrženecov, ki se lahko vozijo na dveh progah. Ena proga se nahaja v Železniškem muzeju v Ljubljani, druga pa v Raki pri Krškem, kjer se ljubitelji večkrat zberejo. Še bolj znana je velika parkovna železnica v avstrijskem Gradcu, kjer večkrat letno prirejajo odprta srečanja za obiskovalce in kamor pridejo lastniki parkovnih lokomotiv s svojimi »lepticami« na celodnevno vožnjo tudi iz sosednjih držav. To je zelo lepo

videti, saj je prava atrakcija za mlade in stare ljubitelje železnic. Sprva sem tudi sam razmišljal o takšni železnici, a prva težava je prostor, ker bi ga potreboval približno trikrat toliko. Druga težava pa so občutno večji stroški. Pri parkovnih železnicah se ti obrestuje, če znaš kaj narediti sam, kajti tam ljubitelji večinoma sami izdelujejo lokomotive in vagoni, saj ni serijske proizvodnje. Modeli lokomotiv stanejo tudi 10.000 evrov. Dobro izdelana kupljena kretnica stane tudi 1000 evrov, kar je 5 x dražje od teh, ki jih imam jaz. Večji užitek v vožnji pa je na večji parkovni železnici, kjer dejansko sam upravljaš vlak. Radi imajo parne lokomotive, ki jih zakurijo in so vsi umazani od saj, tako da je to res edinstven občutek. Navdušenci so večinoma starejši možakarji, ki se spoznajo na tehniko ali pa jim je nekdo pomagal pri izdelavi lokomotive. Takšna parna lokomotiva mora biti certificirana (atestiran kotel), da je varna za uporabo. Po takšni železnici se lahko prevaža ljudi. Tirna širina je 12,7 cm pri 5-colskem in 18,4 cm pri 7-colskem merilu.

Ali razmišljate o širitvi vaše vrtno železnice?

Bojim se, da za to ni več dosti prostora. Nismo šli prav do konca parcele, saj mora ostati nekaj prostora, da lahko s traktorjem zapeljemo na vrt. Razen če bi naredili novo progo na novi parceli. Za vzdrževanje in obvladovanje pa nam je ta dolžina proge zaenkrat več kot dovolj. ●

OJ, DOBERDOB ...

Skupina *Spoznavajmo svet in domovino* pri Univerzi za tretje življenjsko obdobje Ilirska Bistrica je uspešno vstopila v 12. študijsko leto. Naše prvo srečanje je bilo na skrajnem zahodnem robu Krasa v Doberdobu, kar ni naključje, saj letos mineva 100 let od preboja soškega bojišča, na katerem so se pogumno borili številni slovenski fantje.

V Doberdobu, ki je simbol slovenstva v prvi svetovni vojni (»Oj Doberdob, slovenskih fantov grob.«), so imeli spomenike Madžari, Italijani in Avstrijci, ne pa Slovenci. Na pobudo direktorja KD Gorica Igorja Komela in velikega poznavalca razmer na soškem bojišču Vasje Klavore danes tam stoji spomenik padlim slovenskim junakom. Pred letom dni sta ga odkrila predsednik Italije **Sergio Mattarella** in predsednik Slovenije **Borut Pahor**. Postavljen je v vaškem jedru. Tam nas je pozdravil župan občine Doberdob gospod Fabio Vizintin. Poklonili smo se spominu na vse padle slovenske fante na soškem bojišču. V spremstvu prof. Karla Černica smo se sprehodili po kraju. Vas je bila skoraj v celoti porušena, krajani pa razseljeni v notranjost Avstrije. Tega sploh nismo opazili, saj so jo domačini obnovili z veliko ljubezni.

Kamnit spomenik nasproti cerkve v Doberdobu in spominske plošče, ki smo jih videli, so nas spomnili na oboroženo odpornišvo in padle domačine med drugo svetovno vojno – tokrat proti fašizmu. Na to so posebej ponosni, kar dokazujejo skrbno urejena obeležja. Ponosni so tudi na svojo večstopenjsko

šolo s slovenskim učnim jezikom, ki jo obiskujejo učenci in dijaki iz različnih občin. To so otroci iz slovenskih, mešanih in italijansko govorečih družin, ki živijo v narodnostno, jezikovno in kulturno mešanem okolju. Šola namenja posebno pozornost skrbi za slovenski jezik. Ob tem posreduje večjezično vzgojo, ki učencem pomaga premostiti predsodke, vrednotiti razlike in razvijati sožitje ter medsebojno strpnost.

Pot smo nadaljevali do Gradine, naravnega rezervata Doberdobskega in Prelosnega jezera. Najprej smo si v *Sprejemnem centru* ogledali zgodovinsko-naravoslovni muzej, kjer so na interaktiven način predstavljene kulturne in zgodovinske značilnosti Krasa, njegovo rastlinstvo, živalstvo in varstvo. Nato smo se v spremstvu Tine Klanjšček, predsednice rezervata, sprehodili po delu rezervata nad Doberdobskim jezerom – prekrasni mirni v zelenje in prve jesenske barve odeti pokrajini s pogledom na morje na eni strani in na

gore na drugi strani. Težko smo si predstavljali, da je bil prav ta kraj pred 100 leti prizorišče najbolj krvavih dogodkov v naši zgodovini. Naj se ne ponovijo strašni dogodki in naj vlada *MIR* nam in našim potomcem! ●

Marica Gaberšnik, mentorica

Oj, Doberdob

*Oj, Doberdob, oj, Doberdob,
slovenskih fantov grob.*

*Kjer smo kri prelivali
za svobodo domovine,
kjer smo jih pokopali,
slovenske fante.*

*Oj, Doberdob, slovenski grob!
Oj, Doberdob, slovenski grob!*

SREČANJE OB 50-LETNICI ZAKLJUČKA OSNOVNE ŠOLE DRAGOTINA KETTEJA V ILIRSKI BISTRICI

SREČANJE GENERACIJE 1952

Sošolke in sošolci, ki smo končali osmi razred OŠ Dragotina Ketteja Ilirska Bistrica davnega leta 1967, smo se v petek, 29. oktobra, zbrali v Gostilni pri Matetu v Trnovem na praznovanju 50. obletnice zaključka osnovne šole.

Ob tej priložnosti se nas je zbrala približno tretjina. Preživeli smo prijeten večer. Po dobri večerji smo imeli kulturni program, ki so ga pripravili naši sošolci. Florij Banovac (rojena Žele) je predstavila svojo knjigo *Mornar, pustolovec, kitolovec*, ki jo je napisala po pripovedovanju dedka. Marica Kaluža Valenčič iz Narina pa nam je prebrala nekaj svojih pesmi iz zbirke z naslovom *Moji stihi*. Sošolec Vili Benigar je predvajal video projekcijo vseh fotografij in dogodkov od prvega razreda do danes. Med tem smo zavrteli čas nazaj in obujali lepe spomine na tista brezskrbna leta in na prve šolske ljubezni ter ugotavljali, da leta naredijo svoje. Pred odhodom smo se dogovorili, da se bomo dobivali vsako leto – tretjo soboto v juniju v Gostilni pri Matetu. Lep pozdrav vsem, ki se iz različnih razlogih niste mogli udeležiti našega srečanja in vljudno vabljeni, da se nam pridružite naslednje leto. ●

Organizacijski odbor

NETA VERGAN PREDSTAVILA SVOJO KNJIGO GENERACIJI 1942

To je generacija, ki je bila rojena v času, ko je v Evropi in svetu divjala vojna. Povojno pomanjkanje nas je močno zaznamovalo. Najhujše je bilo pomanjkanje hrane, obleke in toplega doma. Res ne vem, kako bi preživeli brez pomoči Rdečega križa in UNRA paketov iz Amerike. To pa je dolga zgodba, ki jo zapuščam potomcem v knjigi *Zgodbe in zgodbe Nete Vergan*, ki sem jo predstavila svoji generaciji.

V petek, 3. novembra 2017, smo se zbrali v Gostišču Grill Danilo. Za zabavo je poskrbel Tijan Penko, tretješolec iz Osnovne šole Toneta Tomšiča Knežak. Večer smo preživeli ob zvoških harmonikah, dobri hrani in predvsem v radoživih, nasmejani družbi 75-letnikov. ●

Neta Vergan

30 LET KLUBA BRIGADIRJEV SLOVENSKEGA PRIMORJA IN ISTRE

19. novembra smo ob 30. obletnici Kluba brigadirjev Slovenskega Primorja in Istre člani Sekcije Ilirska Bistrica organizirali letošnje zaključno srečanje.

Že zjutraj smo se z dvema avtobusoma odpeljali v Pivko na ogled muzeja v *Parku vojaške zgodovine*. Nato nas je pot vodila v vas Čelje, kjer smo si ogledali enega redkih brigadirskih spomenikov v Sloveniji. Doživeli smo pristrčen sprejem vaščanov, ki so nam priredili zelo lep program pri spomeniku. Presenečenjem ni bilo

konca, saj so nas povabili tudi v vaški dom in nas pogostili z domačimi dobrotami, za kar se jim zelo zahvaljujemo.

Srečanje se je nadaljevalo v Domu na Vidmu, kjer je bila zaključna prireditev in podelitev spominskih plaket. Program so popestrili otroci iz Osnovne šole Antona Žnidaršiča. Na harmoniko nam je zaigral Kristijan Jenko, ga. Alenka Penko pa nas je s svojim nastopom nasmejala do solz. Na koncu smo se okrepčali z dobro hrano in pijačo, malo poklepetali in obujali spomine. Ob slovesu smo se razšli z željo po ponovnem srečanju naslednje leto.

Lep brigadirski pozdrav ●

*Predsednik Sekcije Ilirska Bistrica
Stanislav Zver*

VABILO

Vabim vas na zabavo z napihljivimi igrali in ostali atraktivnimi rekviziti, ki bo potekala v soboto, 16. 12. 2017, od 15. do 18. ure v Domu na Vidmu (telovadnica).

Če bomo zelo pridni, nas bo obiskal tudi Božiček in nas mogoče obdaril.

Vstopnina 2€/otroka, starši imate brezplačno

Več informacij dobite na tel. štev. 040 656 449 (Kristina).

INŠTRUKCIJE IN UČNA POMOČ

Nudim inštrukcije z dobro razlago in vajami za osnovno šolo za angleščino, matematiko in slovenščino ter učno pomoč pri vseh ostalih predmetih. Imam veliko izkušenj. Več informacij dobite na tel. štev. 040 656 449 (Kristina).

NOVO

NOVO

PROSTOR ZA OTROŠKE ZABAVE

Potrebujete animacijo na otrokovem rojstnem dnevu, organizacijo le-tega ali pa samo prostor za praznovanje?

Oglasite se pri nas – Prešernova ulica 9 (poleg pekarnice). ☺

Za vse dodatne informacije se lahko obrnete name in z veseljem bom prisluhnila vašim

želim za praznovanje otrokovega rojstnega dne.

040 656 449

Kristina

»TJEČE, TJEČE BISTRA UODA«

Center za socialno delo Ilirska Bistrica je v okviru programov Dnevni center Sonček, Laična pomoč družinam – Kresnička, Bivalna enota Pod Drago in Večgeneracijski center izvedel jesenske delavnice za otroke od 1. do 7. razreda. Potekale so od 2. do 3. novembra in so uvod v celoletni projekt, poimenovan Tječe, tječe bistra uoda, preko katerega bomo spoznavali kraje in različne običaje ob bistriških rekah in potokih.

Pri vsakodnevem delu z otroki opažamo, da slabo poznajo naš domači kraj; da bi se peljali iz Ilirske Bistrice v Koritnice čez Pregarje; da ne vedo, kje se začena »bel kamen« in da se jim niti ne sanja, kaj je »Vjalka uoda«, zato so omenjeni programi *Centra za socialno delo Ilirska Bistrica* v času krompirjevih počitnic tokrat pripravili etnološko obarvane delavnice.

Ker so člani KTŠED Alojzija Mihelčiča Harije zagotovo eni najbolj zvestih stražarjev in glasnikov naše dediščine, smo jo ucvrli v Harije. Zgodaj jutraj so nas prijazno sprejeli na začetku Harij in hkrati na začetku Brkinov pri Poštarjevih. Članice društva so se nam predstavile kot Alenka Poštarjeva, Alenka iz Soz, Zlatka Ilijeva iz Tominj, Magda Čednikova in Milica Stedenčna, ki slišijo tudi na ime teta Alenka, teta Magda, ... Tudi otroci so povedali, od kje in čigavi so. Kar hitro smo našli nekaj sorodstvenih vezi. Ko smo se поблиže spoznali, so nam gostitelji za ogrevanje pokazali živali pod Poštarjevo hišo. Ob kokošnjaku so se oglašale kokoši, gosi in petelini. Harijke so nam povedale krajevne izraze za omenjene živali, njihova bivališča in za marsikaj drugega.

Kasneje smo ob čaju, soku in pecivu, s čimer so nas postregle Harijke, spoznavali lokalno etnološko, kulturno, arhitekturno in drugo dediščino. Ugotovili smo, da so v Harijah kot v Ameriki, saj so od tam k njim prišli »frmenta, kumpir« in buče, po katerih postajajo Harije vedno bolj prepoznavne v širšem slovenskem prostoru. Gostiteljice so nam pripovedovale o tem, kako so včasih strašili otroke, česa so se bali, zgodbo o harijski babici, ki je pomagala na svet otrokom, ... Kljub toplemu čaju so nas nekatere zgodbe zmrazile, tako strašljive

ve so bile, a smo zbrali dovolj poguma, da smo si поблиže ogledali vse omenjene strahove. Ker smo se po vasi sprehajali sredi belega dne, nismo srečali nobene strašljive podobe, zato pa smo pogumno stopili v svinjak pri gospe Julijani, pozdravili krave na pašniku in v »štali« ter ovce na koncu vasi. Odišavljeni s po hlevih nabranimi vonjavami smo se vračali na izhodiščno mesto. Po poti so nas ves čas glasno pozdravljali psi. Ugotovili smo, da je pri vsaki hiši vsaj eden. Razen enega so bili vsi veliki in glasni in tudi malo strašljivi, kot se spodobi za čuvaje. Alenki sta nam med drugim pokazali rojstno hišo slovenskega skladatelja Alojzija Mihelčiča, staro šolo, hišo »vaške babice«, obe kapelici, cerkev sv. Štefana in pokopališče.

No, v dobri družbi čas hitro mine. Harijke in Harijci so zagotovo eni najbolj prijetnih in ljubeznivih ljudi, ki za obiskovalca lepo poskrbijo, pa še za na pot kaj zavijejo. Naš šofer Renato Barbiš je bil prav vesel »marende«, ki so jo spekle tete iz Harij. Vsi udeleženci ekskur-

zije pa smo bili veseli njegove pripravljenosti, da nas zastonj popelje iz Ilirske Bistrice v Harije in nazaj. Naj ta dober glas o Harijcih in Renatu seže v deveto vas!

V petek – drugi dan delavnic, smo bili ustvarjalni. Otroci so izdelali več izdelkov. Rdeča nit je bil naravni material. Otroci iz višjih razredov so postali modni kreatorji in so iz koruznih strokov izdelali punčke, a so pred tem morali »oružiti« koruzo, da so strok pozneje oblekli u izdelano oblačilo iz ličja. Večina izmed njih se je prvič srečala s tem kmečkim opravilom, ki ni bilo enostavno.

Otroci iz nižjih razredov so s pomočjo ličja pričarali obleke za različne priložnosti na list papirja.

Jesenske sovce so nastale iz kamenčkov in lesenih okroglih podlag. Otroci so pobarvali kamenčke in nanje narisali sovce ter jih s silikonom prilepili na lesene okrogle kolute. Kdor je želel, je na podstavek prilepil tudi vejico, nad njo pa sovce.

Po receptu naših starih mam sta mentorici Helena in Sonja s pomočjo otrok pripravili malico, in sicer slastne »šnite«, ki so s prijetnim vonjem prepojile celo zgradbo.

Vsem, ki so za izvedbo čudovitih delavnic žrtvovali svoj čas in trud, se iskreno zahvaljujemo. V pričakovanju naslednjih počitniških delavnic vas lepo pozdravljamo. ●

Center za socialno delo Ilirska Bistrica

NISTE SAME!

ob 25. novembru – Mednarodnem dnevu boja proti nasilju nad ženskami

»Na začetku se mi je zdelo, da je on tisti pravi – moški s širokim pogledom na svet, pripravljen na kompromise, dokler niso zrušena njegova moralna načela sladkega telesa, lepega obraza z nadpovprečno visokim IQ-jem.

Dnevi so minevali in vse manj je bilo dolgih večernih pogovorov s smehom, ki pripelje do solz. Počasi so se ti večeri spreminjali v večere s solzami.

Morala sem se obnašati, kakor je zahteval on. Prepričeval me je, da je to edina prava pot v življenju in da mi nihče ne bo tako pomagal kot on – predvsem v najtežjih

trenutkih. Vsakršna komunikacija z mojimi ali njegovimi moškimi prijatelji mi je bila prepovedana. V njegovi družbi nisem smela izraziti svojega mnenja. Zmeraj je rekel: »Varujem te pred vsemi pokvarjenimi in hudobnimi ljudmi, ki se nimajo kaj pogovarjati s tabo.«

Dokler sem se držala njegovih življenjskih pravil, ki so bila z vsakim dnem bolj zahtevna in po mojem skromnem mnenju vsak dan bolj neumna, je bilo vse v redu, jaz pa sem izgubljala samo sebe. Nehala sem se

KAJ
JE
POMEMBNO
VEDETI
O NASILJU

smejati. Zaprla sem se vase. Jutra zame niso imela več smisla. S prebujanjem sem pravzaprav odšla v temačne in depresivne »sanje«. Postala sem nekdo drug. Obraz v ogledalu mi je kazal popolno tujko. Šlo je za moje življenje, za moje že zdavnaj porušeno psihično stanje.

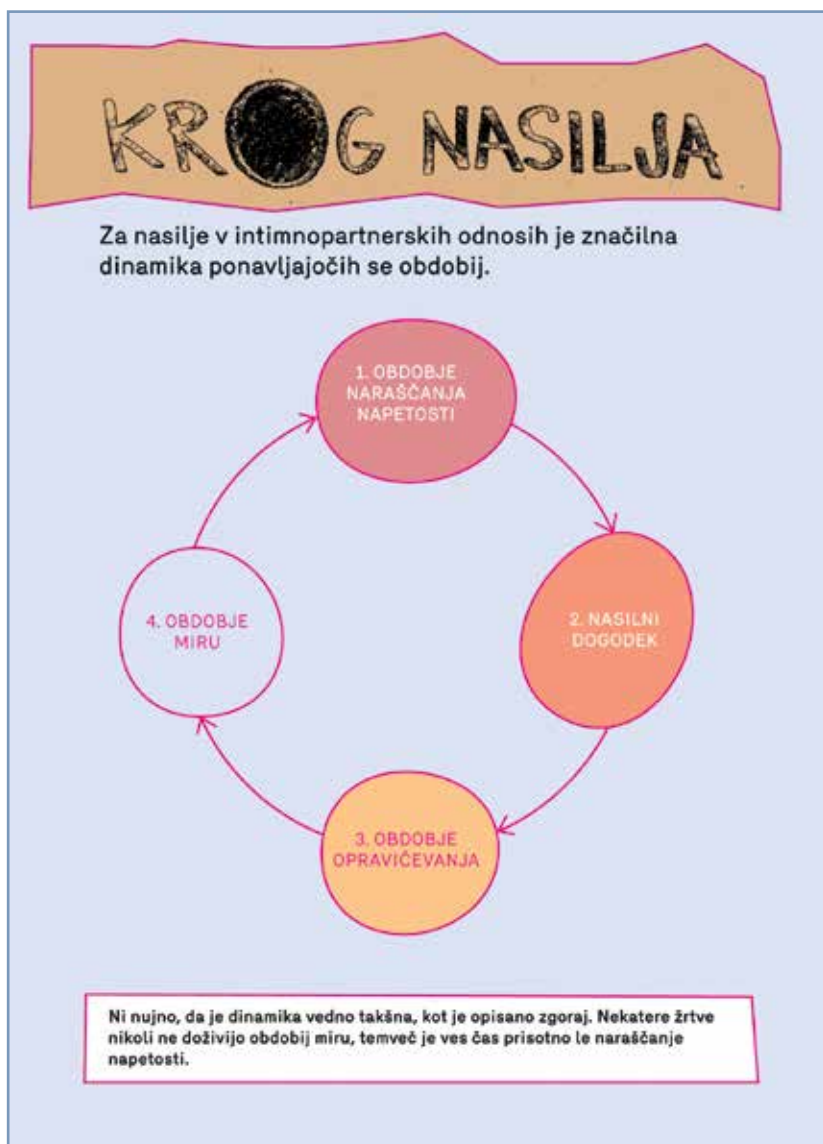
Tako nisem mogla več naprej. Korak za korakom je prihajalo nazaj vse izgubljeno in uničeno. Nisem več molčala. Povedala sem mu, kar sem mislila in obnašala sem se tako, kot sem čutila, da je normalno, ne pa tako kot je od mene pričakoval on.

Prepiri, psihično in fizično nasilje so se stopnjevali. Klical me je nešteto krat vsak dan. Vsak pogovor z njim me je pripeljal v stanje, ko nisem več mogla normalno funkcionirati. Vse, kar sem lahko počela, je bilo sedenje na kavču in jokanje.

Vsakokrat sem se morala jaz opravičiti, ne glede na to, kdo je bil odgovoren za posamična dejanja in obljubiti, da česa takega ne bom več ponovila. To sem storila, da me je nehal mučiti.

To nisem bila jaz. Hotel me je za vsako ceno spremeniti in imeti samo zase. Verjel je, da strah dela čudeže in da bom ostala z njim. Vendar je prav ta strah pospešil mojo odločitev, da ga zapustim. Dan, ko sem mu rekla, da ga zapuščam, ker ne želim več biti z njim, sem morala preživeti v poslušanju njegovih psov in v zmerjanju. Poslušala sem grožnje, da me bo ubil, še prej pa da mi bo popolnoma uničil življenje. Med svojim kričanjem me je klofotal, butnil z glavo v zid, ...

Pomiril se je šele naslednji dan, popolnoma obrnil ploščo, se opravičeval in moledoval, naj ostanem z njim. Ko je videl, da sem neomajna v svoji odločitvi, da ga zapustim,

mi je ponovno pričel groziti – tokrat tudi s tem da mu moram vrniti denar oziroma poravnati dolg, ki ga seveda ni bilo. Zahteval je, da mu denar osebno prinesem, če želim živeti. Uporabil je vsa mogoča sredstva, da bi bila z njim. Vsakokrat sem morala biti prijazna z njim, ga objemati in poljubljati, da se je umiril, ... Nekega dne sem odšla brez pozdrava. Imela sem izbiro.»

To je zgodba matere, ki se je zaradi nasilja partnerja odločila, da se umakne in poišče pomoč zase in za otroka. Vsaka zgodba je zgodba zase, hkrati različna in edinstvena, pa vendar podobna drugim zgodbam, ki jih je zaznamovalo nasilje v družini. Največkrat je povzročitelj nasilja partner, za katerega so ženske, žrtve nasilja v družini, na začetku zveze verjele, da je njihova prava ljubezen. Prva dejanja nasilja, ki so jih zbolela in ponižala, so pogosto opravičevale s povzročiteljevo utrujenostjo, jezo, ... Čeprav je za nasilje vedno odgovoren tisti, ki nasilje povzroča, so postopoma začele verjeti, da so krive same, ker se niso dovolj potrudile, ker niso dovolj dobre, pozorne, ... Nasilje v družini pa se ponavlja in praviloma stopnjuje. Povzročitelj nasilja namreč želi z nasilnim vedenjem drugega nadzirati, podrediti in ponižati.

Ob Mednarodnem dnevu boja proti nasilju nad ženskami, ki ga obeležujemo 25. novembra, nas zgodba spomni na to, da so ženske še vedno najpogostejše žrtve nasilja prav doma s strani oseb, ki so jim najbližje. Največkrat je to partner, lahko pa so povzročitelji nasilja tudi starši, odrasli otroci ali drugi člani družine. To potrjujejo tudi podatki policije, ki kažejo na to, da so ženske, ki so bile žrtve prijavljenih nasilnih kaznivih dejanj, največkrat žrtve nasilja v družini. V povprečju je takih žrtev v Sloveniji vsako leto okoli 1.600. Zaradi umora kot skrajne oblike nasilja v družini jih vsako leto umre od 5 do 10.

Kljub temu ženske o nasilju v družini težko spregovorijo. Menijo, da jih ne bi nihče razumel, da ne more biti boljše, ... Počutijo se same in osramočene. Če imajo otroke, pogosto razmišljajo, da morajo vse potrpeti in zaradi otrok ohraniti družino. Toda prav otroci so najbolj nemočne žrtve nasilja v družini,

ki hudo trpijo, tudi kadar nasilje ni neposredno usmerjeno nanje. Želijo si in imajo pravico živeti varno in brez strahu zaradi nasilja.

Pomoč v primerih nasilja v družini nudijo policija, centri za socialno delo in nevladne organizacije. Varen umik in podpora zagotavljajo krizni centri za žrtve nasilja, nadaljnjo pomoč in bivanje pa nudijo tudi varne hiše.

Takšna je bila pot iz nasilja tudi za gospo, ki je zapisala svojo izkušnjo v času, ko je bivala v Regijski varni hiši Kras – programu Centra za socialno delo Sežana. Spregovorila je zase, za svojega otroka in za vse žrtve nasilja v družini.

Regijska varna hiša Kras nudi varen začasen dom ženskam in otrokom, ki so žrtve nasilja v družini. Če potrebujete pomoč in pogovor pokličite na številko 070 754 530 ali pišite na e-naslov vhras@gmail.com. Že to je lahko prvi korak k bolj varnemu in lepšemu življenju. V kolikor želite prispevati kulturne urice in polepšati večer ali popoldan ženskam in otrokom iz Regijske varne hiše Kras lahko to storite tudi v okviru akcije (P)Ostanite SOLidarni Kosovelovega doma Sežana. ●

Regijska varna hiša Kras
CSD Sežana

(P)Ostanete SOLidarni.

V kolikor želite prispevati kulturne urice in polepšati večer ali popoldan komu, ki si tega ne more privoščiti, lahko to storite odslej tudi pri nas.

V sodelovanju z Regijsko varno hišo Kras Centra za socialno delo Sežana bomo namreč vsak mesec pripravili po potrebah manjše ali večje 'pakete' vstopnic, ki jih lahko podarite ženskam in otrokom varne hiše. Poskrbeli bomo, da bodo vstopnice prišle v prave roke, prav tako jamčimo zaupnost podatkov za vse udeležene.

Hvala, ker ste SOLidarni!

KOSOVELOV DOM SEŽANA

Oglasite se pri naši blagajni, kjer vam bomo nudili več informacij. Lahko pa nas tudi pokličete na 05 731 20 10.

SINDROM ODVISNOSTI OD ALKOHOLA

Ko se ljudje pogovarjajo o prekomernem uživanju alkoholnih pijač, ta stanja najpogosteje označujejo z izrazom »pijanstvo«, prizadete pa proglašajo za pijance. Nepoučeni običajno enačijo pomen izrazov pijanec in alkoholik, kar je napačno. Ni vsak, ki je odvisen od alkohola, vedno pijan.

V zvezi z uporabo alkoholnih pijač imamo dve klinični sliki:

- akutno klinično sliko in
 - kronično klinično sliko.
- a) **O akutni zastrupitvi z alkoholom** govorimo takrat, ko človek popije večjo količino alkoholnih pijač, kot jo prenese in se pojavijo vidni zunanji znaki pijanosti, kot so: spremenjeno obnašanje, upočasnjeno mišljenje, opotekajoča hoja, ...

Akutno se lahko opije vsak človek in vsaj eno tovrstno izkušnjo doživi v svojem življenju večina ljudi. Akutna zastrupitev z alkoholom je časovno omejena telesna in duševna motnja, ki nastane kot posledica enkratnega zaužitja prevelike količine alkoholnih pijač in traja toliko časa, dokler se človek popolnoma ne stregne.

- b) **Pogosto in dolgotrajno uživanje alkoholnih pijač** lahko sčasoma vodi v stanje kronične bolezni, ki smo ji nekoč rekli alkoholizem, danes pa ji pravimo sindrom odvisnosti od alkohola.

Prijetno počutje in sproščenost, ki sledita alkoholnemu opoju, sta povod, da se ljudje vračajo k ponovnemu uživanju alkoholnih pijač. Sčasoma ta želja po dobrem počutju in razpoloženju tako močno prevlada nad človekom, da vsa njegova dejavnost vodi k ponovnem in hitrejšem opijanju.

KAJ JE ODVISNOST OD ALKOHOLA?

To je dolgotrajen, napredujoč in uničujoč bolezenski proces, za katerega je značilna neustavljiva želja po alkoholu oziroma njegovih učinkih. Tako pitje

človeka vodi v telesni, duševni, gmotni in družbeni propad. To pa se zgodi zato, ker je postal suženj alkohola in je v njem želja ter potreba po alkoholu tolikšna, da se ji sam ne more upreti, čeprav vidi, da ga uničuje.

Zaradi neenotnosti opredeljevanja alkoholizma so strokovnjaki objavili novo definicijo. Opustili so izraz »alkoholizem« in ga zamenjali z izrazom »sindrom odvisnosti od alkohola«.

Govorimo o več bolezenskih znakih, ni pa nujno, da so vsi prisotni ali enako jasno izraženi.

Ti znaki so:

- **oženje pivskega repertoarja** (ista pijača na istem mestu ob istem času in enako pogosto),
- **prevladovanje vedenja, usmerjenega v iskanje priložnosti za pitje**

(tudi za ceno opuščanja nekdanjih vrednot),

- **povečana toleranca alkohola** (za dosego enakega učinka mora popiti vedno večje količine alkohola),
- **abstinenčni znaki** (ki se pojavljajo takrat, ko se koncentracija alkohola v krvi zniža pod določen prag),
- **izogibanje abstinenčnim znakom** (jutranje pitje, dolivanje),
- **zavedanje siljenja k pitju** (strastne in obsedene želje po pitju),
- **okvarjena kontrola nad količino zaužite alkoholne pijače** (ko človek ne more svobodno odločiti, kdaj in koliko bo popil),
- **ponovno pitje alkoholnih pijač po daljšem obdobju abstinence** (ko se sindrom odvisnosti v celoti ponovi).

Kratka in poenostavljena definicija za človeka, odvisnega od alkohola, je:

da uživa alkoholne pijače redno, dolgotrajno in prekomerno;

da so pri njem jasno prepoznavni znaki duševne in telesne odvisnosti;

da že ima posledice, ki škodijo njegovemu zdravju, odnosom z ljudmi in ekonomskemu blagostanju. ●

*Terapevtka
Jasmin Tomažič*

Zasebni zavod Moja pot
psihoterapija in svetovanje

SREČANJA ZA LJUDI, KI SO DOŽIVELI IZGUBO

Vabimo vas, da se nam pridružite na srečanjih, ki so namenjena žalovanju, predelovanju žalosti, pogovoru o izgubi in bolečini, ki jo čutite ob tem. Mogoče vam bo lažje, če se boste o tem pogovorili z ljudmi, ki imajo podobno izkušnjo izgube kot vi.

Srečevali se bomo vsak prvi četrtek v mesecu ob 19. uri v prostorih *Zavoda Moja pot*, Šercerjeva 18, Ilirska Bistrica.

Srečanja so brezplačna.

Še enkrat vljudno vabljeni!

Kontaktne osebe:

Jerica: 040 835 678, penkoj@gmail.com

Judita: 041 707 602, judita.dso@gmail.com

DAN ODPRTIH VRAT »DRUŠTVA POT«

OPIS PROGRAMA DNEVNEGA CENTRA

Osnovna naloga programa našega društva je zmanjševanje škode, kar pomeni preprečevanje negativnih posledic jemanja drog – zdravstvenih in socialnih. V zdravstvenem pogledu izvajamo preventivo širjenja virusa HIV in virusov hepatitisa, bakterijskih okužb, predoziranja in ostalih poškodb zdravja. V socialnem pogledu pa omogočamo realizacijo stikov s skrito populacijo tistih, ki jemljejo droge z nudenjem različnih vidikov pomoči v smeri socialne vključenosti. Program omogoča tudi možnost vključevanje uporabnikov drog v druge programe višjega praga (zdravljenje, terapevtske obravnave). Temeljno izhodišče delovanja našega programa je praktičen odziv na potrebe uporabnikov drog. Naša ciljna skupina so predvsem tisti, ki si droge injicirajo.

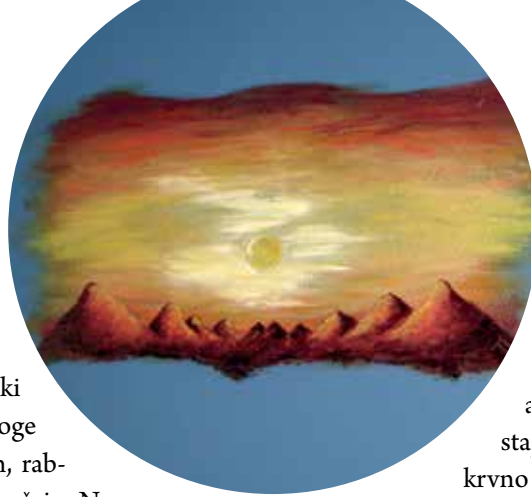
ČISTILNA AKCIJA POBIRANJA ODVRŽENIH (RABLJENIH) IGELE NA JAVNIH KRAJIH

V Društvu POT uporabnike drog spodbujamo k vračanju rabljenega pribora v čim večjem številu. Zavedamo se, da vsega ne vrnejo, kar je problematično.

Predvsem tisti, ki si injicirajo droge na javnih krajih, rabljenih igel ne vračajo. Na lokacijah, ki so nam znane in za katere izvemo od naših uporabnikov, dosledno izvajamo čistilne akcije.

Tako smo tudi v sredo, 15. novembra, zaposleni in uporabniki našega dnevnega centra izvedli čistilno akcijo po mestu Ilirska Bistrica. Našli in pobrali smo manjše število igel, kar odraža večjo ozaveščenost uporabnikov o vračanju rabljenih igel in naše dobro delo.

Zavedamo se, da je poškodba z injekcijsko iglo vedno zaskrbljujoča, saj se lahko poškodovanec okuži s krvno prenosljivimi patogeni (virusi, bakterijami, glivami in drugimi mikroorganizmi).

Najpogostejši tveganji sta virus človeške imunske pomanjkljivosti (HIV) in hepatitis B (HBV) ali C (HCV). Obstaja pa več kot 20 krvno prenosljivih bolezni, s katerimi se je mogoče

okužiti.

KAJ STORITI, ČE PRIDE DO POŠKODBE Z INJEKCIJSKO IGLO?

Če pride do poškodbe z injekcijsko iglo, je izjemno pomembna prva pomoč. Mesto poškodbe iztisnemo, da kri teče (največkrat so te poškodbe na rokah), potem pa rano spiramo pod tekočo vodo vsaj 10 minut. Nato jo razkužimo z alkoholnim razkužilom za kožo. Učinkuje naj vsaj 2–3 minute, preden se posuši, potem rano oskrbimo.

Nevarnost okužbe je največja, če gre za svežo iglo ali če je v njej celo še kri. Na srečo imajo virusi kratko življenjsko dobo, če so zunaj gostitelja. Tako virus hepatitisa pogine v pol ure, virus HIV pa že po petih minutah.

DAN ODPRTIH VRAT

V četrtek, 16. novembra, smo v dnevnem centru izvedli dan odprtih vrat za vse zainteresirane občane in širšo javnost. Ob tej priložnosti si je vsak lahko ogledal prostore društva, se družil in pogovarjal z uporabniki in dobil zelene informacije od strokovnega osebja.

Zadovoljni in veseli smo bili vsakega obiskovalca našega dnevnega centra, njihovih vprašanj, predlogov, pripomb, ... Zavedamo se, da lahko le s skupnimi močmi ustvarimo varno iz zdravo okolje tako za otroke kot za odrasle.

Vsi, ki želite stopiti v stik z nami, nas lahko pokličete na telefonsko številko: 05 710 0625, nam pišete na e-mail: pot@kabelnet.net ali obiščete našo spletno stran <http://društvo-pot.si/>, kjer so vam na voljo podrobnejše informacije. ●

Strokovni vodja programa
Roman Brozina

CENTER ZA SOCIALNO DELO SE PREDSTAVI

Center za socialno delo Ilirska Bistrica (v nadaljevanju center) je bil za področje Občine Ilirska Bistrica ustanovljen že leta 1981. Osnovni namen centra je preprečevanje in/ali reševanje socialnih stisk in težav posameznikov, družin in skupin prebivalstva, ki potrebujejo podporo in pomoč.

Strokovna področja centra predstavljajo naloge s področja varstva otrok in družine, varstva odraslih, invalidov in odločanja o upravičenosti do javnih sredstev, ki se izplačujejo iz državnega ali lokalnega proračuna. Velik del nalog CSD predstavlja tudi izvajanje socialno-varstvenih storitev in programov, ki pomenijo dodano vrednost za redno dejavnost.

Tako center za socialno delo poleg vseh nalog, ki mu jih je zaupala država, za obično izvaja storitve socialne oskrbe na domu in socialno-varstvene programe, katere vam z veseljem in na kratko predstavljamo v spodnjih vrsticah.

1. POMOČ DRUŽINI NA DOMU

V Občini Ilirska Bistrica se zadnjih nekaj let soočamo s porastom starejših ljudi in gibalno oviranih oseb, ki si zelo želijo ostati na svojem domu, sami pa ne zmorejo več opraviti vseh opravil, kot so jih nekoč, brez dodatne pomoči. Nekateri ljudje zaprosijo za pomoč sorodnike, ki pa imajo v veliki večini tudi druge obveznosti (družine, otroke) in svojim ostarelim sorodnikom težko pomagajo ter se ob tem velikokrat počutijo nemočni.

V Občini Ilirska Bistrica že 29. leto zapored Center za socialno delo Ilirska Bistrica uspešno izvaja socialnovarstveno storitev *Pomoč družini na domu* v obliki socialne oskrbe na domu in z nudenjem posameznih oblik pomoči, kot so: pomoč pri negi in preoblačenju, gospodinjska pomoč, družabništvo, spremljanje pri različnih obveznostih (npr. v lekarno, k zdravniku, v trgovino, ...). Na vse omenjene načine pomagamo ljudem, da čim dlje ostanejo na svojih domovih, hkrati pa razbremenimo nji-

hove sorodnike, da lahko brezskrbno opravljajo svoje obveznosti.

Glavni namen in cilj socialnovarstvene storitve *Pomoč družini na domu* je nudenje pomoči in podpore ter neposredne oskrbe vsem občanom, ki našo storitev potrebujejo in sprejmejo, hkrati pa tudi njihovim svojcem. Storitve se financira iz sredstev Občine Ilirska Bistrica in iz prispevkov uporabnikov.

2. LAIČNA POMOČ DRUŽINAM

Laična pomoč družinam se imenuje program, s katerim želimo pomagati predvsem najmlajšim v družinah, mladostnikom in njihovim staršem, tako da jim nudimo strokovno in laično pomoč pri iskanju poti iz težav. S pomočjo ustreznih strategij jim pomagamo postati spretnejši, pogumnejši in previdnejši pri sprejemanju nadaljnjih življenjsko pomembnih odločitev. Vključitev v program je prostovoljna. Vanj se lahko vključi cela družina ali le posameznik. Po potrebi se izvajalke programa srečujejo z uporabniki pri njih doma, v večini primerov pa v KRESNIČKI – stanovanju, ki je namenjeno različnim potrebam Centra za socialno delo Ilirska Bistrica.

V logotipu programa *Laična pomoč družinam* je kresnička prijazna in razigrana žuželka, ki jo je naslikal priznan bistriški oziroma dobropoljski ilustrator Marko Renko in jo prijazno podaril CSD Ilirska Bistrica, za kar smo mu hvaležni, na kresničko pa zelo ponosni. Radoživa živalca je postala prepoznavni znak programa.

V letošnjem poletju smo KRESNIČKO nekoliko preuredili – deloma tudi s po-

močjo donatorjev: Unikatoy Postojna, Valkarton Koper, Pikapolonica Postojna, Tapetništvo Žele iz Pivke, Interstil Ljubljana, Kolektor Postojna, Plamapur, Šiviljstvo Urh, Obi Koper, M-Tehnika Postojna, Rdeči križ Ilirska Bistrica in številnih posameznikov, ki so podarili igrače in knjige ter s tem pokazali veliko razumevanje za potrebe programa, za kar se jim iz srca zahvaljujemo. Zelo hvaležni smo tudi prijaznim sosedom Kresničke, ki nam vedno radi priskočijo na pomoč. Tudi zaradi vseh omenjenih postaja KRESNIČKA prijeten ambient za igro, kuhanje, ustvarjanje, učenje in sproščen ter ustvarjalen dialog.

KRESNIČKA je vsak dan bolj živahna, polna pozitivne energije, ustvarjalnih idej in vedno pripravljena na nove izzive. Njeno vodilo je: »Bogat ni tisti, ki veliko ima, temveč tisti, ki veliko da.« Program *Laična pomoč družinam* se povezuje z ostalimi programi CSD Ilirska Bistrica in je v celoti financiran iz sredstev Občine Ilirska Bistrica.

Izkazalo se je, da je program zelo učinkovita in najbolj celostna pomoč družinam in posameznikom.

3. DNEVNI CENTER SONČEK

V okrilju Centra za socialno delo Ilirska Bistrica deluje tudi Dnevni center Sonček. Gre za socialnovarstveni program, katerega korenine segajo v leto 1991. Predstavljala je inovativnost na področju sociale.

Program je namenjen šoloobveznim otrokom med šestim in devetnajstim letom starosti. Od julija 2015 dalje deluje v novih, lepo urejenih, svetlih prostorih na naslovu Rozmanova ulica 13 v Ilirski Bistrici.

Poleg tega, da otrokom pomagamo pri reševanju domačih nalog in pri učenju; krepimo socialne mreže in najrazličnejše veščine; učimo se sprejemanja drugačnosti in strpnosti komunikacije, pomembnosti zdravih higienskih in prehranjevalnih navad; spodbujamo in razvijamo otroško kreativnost, odgovornost, vztrajnost ter krepimo samopodobo. Vse to poskušamo doseči skozi razne igre in tematske delavnice, ki jih organiziramo tudi med šolskimi počitnicami.

Dnevni center Sonček deluje od ponedeljka do petka od 9.00–17.00 pod mentorstvom ene strokovne delavke in dveh strokovnih sodelavk, ki se ravnaajo v skladu s Kodeksom etičnih načel v socialnem varstvu, njihovo delo pa je skladno z metodami dela s posameznikom in njegovo družino, s skupinami in skupnostjo.

Program Dnevnega centra Sonček financirata Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti ter Občina Ilirska Bistrica.

4. BIVALNA ENOTA POD DRAGO

Življenje je zelo zapleten organizem, ki si želi živeti, obenem pa je v ekstremnem izzivu vseh preteklih izkušenj. Kaj narediti s tem, ko se znajdemo v trenutku,

da preteklo ni delovalo nam v prid? Prav zato Pod Drago iščemo nove poti, nove možnosti, nove in različne načine, kako lahko prispevamo in predvsem kako sami sebi in vsem ostalim ponudimo lepšo realnost z več možnostmi za vse.

Negujemo rastline in smo hvaležni za pridelek; spoštujemo sebe in druge; se podpiramo, kjer je to potrebno in možno; ter verjamemo v lepšo prihodnost za vse. Program se v celoti financira iz sredstev Občine Ilirska Bistrica.

5. VEČGENERACIJSKI CENTER

Program je namenjen krepitvi socialnih in funkcionalnih veščin odraslih brez zaposlitve in se izvaja v prostorih ruskega konzulata v Domu na Vidmu.

6. SUBVENCIONIRANI PREVOZI PO OBČINI ILIRSKA BISTRICA IN IZVEN NJE

CSD Ilirska Bistrica za potrebe naših občanov že od leta 2011 dalje izvaja program subvencioniranih prevozov, ki občanom omogoča prevoze po občini in izven nje. Program se v celoti financira iz sredstev Občine Ilirska Bistrica, s čimer se zlasti starejšim in invalidom omogoča večja dostopnost do storitev, programov in drugih aktivnosti, ki se izvajajo izven njihovega kraja bivanja in krepi socialna vključenost posameznikov.

Za podrobnejše informacije o programih nas pokličite na CSD Ilirska Bistrica na tel. šte. 05 711 01 40. ●

CSD Ilirska Bistrica

OB SVETOVNEM DNEVU SLADKORNE BOLEZNI

ŽENSKES IN SLADKORNA BOLEZEN

Ta tema mi je bila že od nekdaj zelo pri srcu, saj verjamem, da ženske igrado oziroma imajo pomembno vlogo pri zmanjševanju sladkorne bolezni po svetu. Prav tako imajo veliko vlogo pri različnih vidikih preprečevanja in nege v primeru sladkorne bolezni. Na žalost v večini primerov ženskam ne priznamo vseh zaslug za to, kar naredijo. Prav tako nimajo dovolj podpore, ki bi je morale biti deležne. S to temo želimo v ospredje postaviti ženske in se začeti zavedati česa so zmožne in kaj vse naredijo!

Tega ne govorim le zato, ker imam 95 let staro mamo, ki še vedno misli, da sem majhen otrok, ženo, dve hčeri in mlajšo sestro, ki meni, da ve več od mene, kar je verjetno res. Poleg dveh ukazovalnih hčera imam še tri vnukinje, ki mislijo, da me lahko kontrolirajo. Vendar moram priznati, da so mi vse te ženske v mojem življenju vedno stale ob strani.

Projekt *Ženske in sladkorna bolezen* se je v sodelovanju z WHO (World Health Organization) oziroma Svetovno zdravstveno organizacijo začel 14. novembra. ●

Dr. Shaukat Sadikot,
predsednik Svetovnega združenja diabetikov*
IDF (International Diabetes Federation)

Andreja Rebec,
predsednica DD Ilirska Bistrica

VGC – TOČKA MOČI – DOM NA VIDMU ILIRSKA BISTRICA

PISARNA RUSKEGA KONZULA

Za neformalno druženje, srečevanje in izobraževanje smo za vas odprti:

- ob ponedeljkih in torkih:
7.30–12.30,
- vsako sredo popoldan:
16.30–19.00.

PONEDELJEK: 8.00–9.00: Izogni-mo se stresu s stresanjem

Z vadbo *Razgibajmo telo in um* (v primeru slabega vremena Telovadba za možgane v prostorih VGC) se naučimo tehnik sproščanja in odpravljamo stres.

17.00–18.00 in 18.00–19.00: Tedensko srečevanje zdravljenih alkoholikov in njihovih svojcev ter članov družine po končanem bolnišničnem zdravljenju. Srečanja potekajo v dveh skupinah. Potrebna je predhodna prijava na tel. št.: 040 683 015.

od 19.00 dalje: Access bars izmenjave, ki so namenjene vsem, ki imajo za seboj katerikoli access bars proces.

TOREK: od 9.00 dalje: Nadgradimo svoje znanje

Utrjevanje slovenskega jezika skozi igro, pravljičico, vsakdanje dejavnosti, ... Vabljeni vsi, za katere slovenščina ni prvi jezik.

16.00–17.30: Svetovalnica za osebe s težavami z odvisnostjo

Namenjena je vsem osebam, ki imajo težave s katerokoli odvisnostjo (pijača, tobak, droge, ...) in njihovim bližnjim. Svetovalnica deluje vsak torek. Potrebna je predhodna najava na tel. št.: 040 683 015.

SREDA: 16.00–17.30: Računalniški tečaji

Spoznavamo oblikovanje besedil (word), pisanje besedil, njihovo urejanje (velikost pisave, barva besedila, ustvarjanje seznamov, ...), shranjevanje besedil, vstavljanje tekstov in slik, ...

Tečaji potekajo vsako sredo. Število mest na delavnicah je omejeno, zato so **potrebne predhodne prijave** v dopoldanskem času na št. 05 71 45 022.

ČETRTEK: 9.00–12.00: Risanje in slikanje

Vsak četrtek spoznavamo različne tehnike in metode risanja ter slikanja skupaj s predavateljem Erikom Dovganom. Število mest na delavnicah je omejeno,

za to so **potrebne predhodne prijave** v dopoldanskem času na št. 05 71 45 022.

PETEK: 9.00–12.00: Svetovalnica za osebe s težavami z odvisnostjo

Namenjena je vsem osebam, ki imajo težave s katerokoli odvisnostjo (pijača, tobak, droge, ...) in njihovim bližnjim. Svetovalnica deluje vsak torek. Potrebna je predhodna najava na tel. št.: 040 683 015.

15. 12. 2017 od 8.30–11.30: Svetovalno središče za informiranje odraslih

Pri nas boste dobili vse potrebne informacije o tečajih, predavanjih, vrstah izobraževanja, možnostih dokončanja šolanja v domačem kraju ali drugod. Vas zanima nadaljevanje/dokončanje šolanja ali pridobitev NPK?

Spremljajte nas: na facebook strani *Večgeneracijski center Dom na Vidmu Ilirska Bistrica*: www.tockemoci.si ali www.lu-ilirska-bistrica-si in na spletni strani *Občine Ilirska Bistrica*.

UDARNI DOGODKI

7. 12. 2017 ob 9.00 IZDELAVA VOŠČILNIC IN NOVOLETNIH OKRASKOV

Skupaj bomo risali in slikali voščilnice ter izdelovali novoletne okraske.

11. 12. 2017 ob 17.00 SPIRALNA DINAMIKA – RAZVOJ ČLOVEŠTVA

Na delavnici bo ga. Darja Ratoša skušala povezati zavest, prepričanje in vrednost. Kombinacija vseh treh skupaj nam kroji vse, kar počnemo – naše odločitve in dožemanje našega okolja. Pogosto nam jemlje pogum, da bi poskusili nekaj novega ali videli novo priložnosti zase. Ga. Ratoša poudarja pomen zavedanja te kombinacije in njenega vpliva na nas, saj jo le tako lahko premagamo.

13. 12. 2017 ob 17.00 IZDELAVA NOVOLETNIH ARANŽMAJEV

Vabimo vas, da si izdelate novoletni aranžma po lastni želji in okusu.

20. 12. 2017 ob 18.00 RAK DOJK SKOZI OSEBNO IZKUŠNJO

Predavateljica nam bo predstavila svojo izkušnjo ob spoznanju, da bo zaradi genske okvare zbolela za rakom dojk. Opisala nam bo svojo pot k sprejetju dejstva o svoji bolezni in kako se je z njo spoprijela sama ter njeni bližnji. ●

USPEŠNO POSREDOVANJE PRVIH POSREDOVALCEV

Prvi posredovalci iz Knežaka so uspešno pomagali svojemu sokrajanu, ki je potreboval nujno medicinsko pomoč. Hitro in uspešno so se odzvali klicu Regijskega centra za obveščanje iz Postojne in v praksi pokazali pridobljeno znanje za nudenje nujne medicinske pomoči.

V mesecu novembru 2017 so prvi posredovalci iz Knežaka prejeli prvi klic na pomoč. Na svoje mobilne telefone so prejeli sporočilo Regijskega centra za obveščanje iz Postojne, da je potrebna njihova pomoč sokrajanu v Knežaku. Hitro so se odzvali in pravilno ukrepali. Poškodovanemu so pomagali in z njim ostali do prihoda ekipe nujne medicinske pomoči ZD Ilirska Bistrica. Ta primer iz prakse kaže, kako koristna in nujno potrebna je dodatna usposobljenost ljudi na terenu, ki lahko pred prihodom strokovnega medicinskega osebja pomagajo tako življenjsko ogroženi osebi kot ekipi, ki zagotavlja nadaljnje ukrepanje pri reševanju življenja ogroženih ljudi.

Že v junjski številki *Bistriških odmevov* je bil predstavljen velik pomen hitrega dostopa zdravstvene oskrbe pri negibni osebi, ki ne kaže znakov življenja. Nekateri kraji v naši občini so od Zdravstvenega doma Ilirska Bistrica, kjer je locirana ekipa Nujne medicinske pomoči, oddaljeni več kot deset minut, kar pomeni slabe možnosti za preživetje osebe, pri kateri je ogroženo življenje.

V letošnjem letu smo v Občini Ilirska Bistrica pričeli z aktivnim in organiziranim izobraževanjem odraslih o temeljnih postopkih oživljanja z uporabo avtomatskega zunanega defibrilatorja (AED). Najprej smo izvedli deseturni tečaj v Koritnicah za prebivalce vasi Knežak, Bač, Koritnice in Mašun. Usposobili smo dvajset prvih posredovalcev na tem območju. V oktobru 2017 smo enak dvodnevni tečaj izvedli v Kuteževem. Tečaja so se udeležili prebivalci iz vasi Vrbovo, Trpčane, Kuteževo, Podgraje in Zabiče. Tudi za to območje ima

mo dvajset registriranih prvih posredovalcev.

S tem pa še ni zagotovljena zadostna pokritost terena z usposobljenimi prvimi posredovalci po celotni Občini Ilirska Bistrica. Praksa in potrebe nam narekujejo, da tako na obeh območjih, kjer so bila že izvedena strokovna usposabljanja, kot tudi v ostalih krajevnih skupnostih pridobimo dodatne osebe, ki želijo pomagati v kritičnih trenutkih, ko

je ogroženo življenje ljudi. V ta namen želimo v prihodnjem letu izvesti nove tečaje za kandidate, ki želijo postati prvi posredovalci. Prvi tečaji bodo organizirani v tistih krajevnih skupnostih, ki še nimajo svojih prvih posredovalcev.

Kandidat za prvega posredovalca je lahko vsak, ki ima dovolj veliko srce in želi pomagati sočloveku ter se je pripravljen udeležiti deseturnega dvodnevnega tečaja. Navadno tečaj poteka petek popoldan in soboto dopoldan. Lokacija se določi v dogovoru s krajevno skupnostjo, da je čim bližje kandidatom.

Dodatne informacije in sprejem prijav na tečaj za prvega posredovalca nudijo člani projektne skupine prvih posredovalcev iz Zdravstvenega doma Ilirska Bistrica – Dominik Simčič, Matej Celin in Andreja Vinšek Grilj, in sicer na telefonski številki 05 711 21 00, lahko pa tudi po elektronski pošti na info@zdib.si.

Andreja Vinšek Grilj, dr. med.

Zasebni zavod Moja pot
psihoterapija in svetovanje

SKUPINA ZA SAMOPOMOČ »KORAK«

Preko Zavoda Moja pot že osmo leto deluje skupina KORAK, ki jo obiskujejo ljudje s težavami v psihičnem zdravju. Pogosto o tesnobi, depresiji, paničnih napadih, obsesivno-kompulzivnih motnjah in drugih težavah težko spregovorimo, saj velikokrat ljudje ne razumejo naših stisk ali pa jih je preprosto strah, ker o tem nimajo znanja. Prav zato je skupina varno in zaupno okolje, kjer si lahko olajšate svoje stiske. Vsak v skupini ima lastne izkušnje.

Skupina je brezplačna. Srečujemo se **vsak drugi in četrti četrtek v mesecu ob 19.00** na Šercerjevi cesti 18 v Ilirski Bistrici. Vsak, ki želi obiskovati skupino, ima najprej srečanje z enim od vodij.

Dovolite reči tesnobi: »Dovolj te imam!«

Kontaktne osebe:

Jerica: penkoj@gmail.com, 040 8356 678

Judita: judita.dso@gmail.com, 041 707 602

Zasebni zavod Moja pot
Šercerjeva cesta 18
6250 Ilirska Bistrica

+386 40 835 678
www.mojapot.info

OBVESTILA O NOVOSTIH IN SPREMEMBAH V ZDRAVSTVENEM DOMU ILIRSKA BISTRICA

MOŽNOST IZBIRE OSEBNEGA ZDRAVNIKA – MLADINA

K zbiri osebne zdravnice vabimo **mlajše odrasle – otroke šolarje, dijake in študente**. Izbiro lahko opravijo tudi odrasli za-varovanci.

zdravnik	kontakt	urnik
JELENA DEBELJAK, dr. med. spec. druž. med.	Urgenca ZD IB 05 7112 112	ponedeljek: 14.15–20.00 sreda: 7.15–13.15 petek: 7.15–10.15

NOV URNIK ŠOLSKEGA DISPANZERJA – DR. ODINEJA KOMEN

Od **5. 12. 2017** bo v Šolskem dispanzerju ponovno ordinirala dr. Odineja Komen.

	dopoldan	popoldan
ponedeljek	7.15–12.30	
torek	7.15–12.30	
sreda	sistematski pregledi	
četrtek		14.45–20.00
petek	7.15–12.30	
	vsak zadnji petek v mesecu	14.45–20.00

ANTIKOAGULANTNA AMBULANTA

Obveščamo, da je nosilka dejavnosti v **Antikoagulantni ambulanti** dr. Jelena Debeljak, dr. med. spec. druž. med.

Lokacija in urnik ambulate ostajata ista:

Župančičeva 5, Ilirska Bistrica (bivši Kvist)

ponedeljek: 7.00–10.00

sreda: 15.00–18.00

NOV URNIK SA3 – DR. JASNA TAUČER MIČETIĆ

Od **1. 12. 2017** bo v **SA3** ponovno ordinirala dr. Jasna Taučer M.

Urn timer popoldanske ordinacije je spremenjen:

ponedeljek in četrtek: 13.15–20.15

MEDSEBOJNO NADOMEŠČANJE SPLOŠNIH AMBULANT

V primeru večdnevne odsotnosti osebne zdravnice in neordiniranja *Splošne ambulate* je v ZD IB urejeno medsebojno nadomeščanje v vnaprej določeni *Splošni ambulanti* po razporedu:

– SA 1 dr. Vinšek	<–>	SA 3 dr. Taučer
– SA 2 dr. Lovrić	<–>	SA 4, SA Knežak dr. Tomić
– SA 5 dr. Štemberger	<–>	ŠD dr. Debeljak
– DSO dr. Dekleva	<–>	SA Podgrad dr. Pejčović
– ŠD dr. Komen	<–>	OD dr. Kauzlarić

V času nadomeščanja se morajo pacienti **prej naročiti na pregled**.

V času, ko je vaš osebni zdravnik odsoten en dan oziroma dva dni, se v nujnih primerih obrnite na **Urgenco**.

PREVENTIVNE DELAVNICE ZA ODRASLO POPULACIJO

V okviru Programa svetovanja za zdravje potekajo v našem Zdravstveno-vzgojnem centru (ZVC) naslednje **brezplačne delavnice**: Življenjski slog, Dejavniki tveganja, Preizkus hoje na 2 km, Zdrava prehrana, Telesna dejavnost, Zdravo hujšanje; Da, opuščam kajenje in Psihoedukativne delavnice za podporo duševnemu zdravju.

O terminih posameznih delavnic vas obveščamo na naši internetni strani www.zdib.si in na oglasni deski ZD IB.

Vabimo vas na brezplačno delavnico **TELESNA DEJAVNOST – gibanje**, ki je prvič potekala v **petek, 17. 11. 2017, ob 17. uri** v večnamenskem prostoru Doma za starejše občane **Ilirska Bistrica**.

Za prihodnje termine srečanja se bomo dogovorili na prvem srečanju. Delavnico izvaja fizioterapevtka Kristina Abram. Za dodatne informacije pokličite na tel. štev. 05 711 2100 ali pišite na referenca.podgrad@zdib.si.

Program **CINDI**, ki je del Centra za krepitev zdravja in obvladovanje kroničnih bolezni, je namenjen pomoči posamezniku in skupinam pri ohranjanju zdravega načina življenja ali pri spremembi tveganih življenjskih navad.

Veselim se srečanja z vami!

Barbara Janežič dipl. m. s.,
Zdravstveno-vzgojni center

OKUŽBE DIHAL – KAKO SE JIM IZOGNITI?

Zima je tu, z njo pa tudi nadležne okužbe dihal – prehladi, gripe, angine, pa tudi resne in smrtno nevarne pljučnice. Da bi se jih čim bolj izognili, vam dajemo nekaj priporočil:

1. **Zdrav način življenja**, ki obsega vsakodnevno gibanje (če je le možno na svežem zraku). Če ni časa za sprehod v naravi, vsaj del poti med domom in vrtcem, šolo, službo ali ob manjšem nakupu v trgovini prehodimo peš. Še bolj koristen je vsakodnevni krajši sprehod v naravi in kakršenkoli šport, ki izboljšuje splošno telesno pripravljenost oziroma kondicijo ter s tem krepi naš imunski sistem. **Pretiravanje s telesno aktivnostjo ni priporočljivo.**
2. **Prehrana** naj bo uravnotežena in dovolj bogata z vitamini, ki jih zaužijemo s sadjem in zelenjavo. Ni dokazov, da prehranski dodatki, ki vsebujejo večje od priporočenih

količin vitaminov ali mineralov, dejansko zmanjšujejo tveganje za gripo ali drugo akutno okužbo dihal.

3. **Opustitev kajenja in izogibanje prostorov, ki so zakaženi ali slabo prezračeni** Kajenje vsakodnevno poškoduje obrambo dihal pred okužbami, saj slabi gibljivost drobnih migetalk na površini celic dihal, ki omogočajo odstranjevanje sluzi in delcev. Dihala kadilcev so bolj podvržena akutnim okužbam, infekcije pa so po poteku okužbe dolgotrajnejše in dodatno poslabšajo dihalno funkcijo kadilca.
4. **Večkratno prezračevanje prostorov je vsekakor priporočljivo**, še posebej če se v njih zadržuje oziroma sobiva več oseb (v vrtcih, šolah, pisarnah, ...).
5. **V sezoni prehladnih obolenj dojenčkov ne vodimo v nakupovalne centre, kjer je veliko ljudi in s tem tudi večja možnost, da se okužijo in zbolijo.** Malčki naj počakajo doma pri starih starših.
6. **Okolij, kjer se zbira veliko ljudi in so tesno skupaj, naj se izogibajo vsi, ki jih respiratorne okužbe bolj ogrožajo – predvsem tisti z oslabljenim imunskim sistemom.**
7. **Virusi, ki povzročajo akutne okužbe dihal, se prenašajo ob kihanju, kašljanju, glasnem govorjenju na razdalji do enega metra.** To pomeni, da moramo biti za prenos respiratornih virusov blizu okuženega, da se nalezemo. Še bolj pogost prenos pa je posreden preko onesnaženih površin. Bolnik kašlja, smrka in si ob tem pokrije usta ali nos z dlano, nato se dotakne bližnjih površin (kljuk, držal) in jih onesnaži s svojimi kužnimi izločki. Oseba, ki se bo dotaknila onesnaženih površin, si bo prenesla virus na svoje roke in iz rok na obraz (ustnice, nosno sluznico, očesno veznico), se tako okužila in lahko tudi zbolela. Prav zato je izjemno pomembno, da si pogosto umivamo roke z milom in vodo!
8. **Kašljamo vedno v rokav. Po uporabi papirnate robce odvržemo v koš za smeti in jih ne odlagamo na površine.** Prav je, da smo doma in se izogibamo tesnejših stikov z drugimi, dokler imamo vročino, močno kašljanje in smrkanje. Bolnik z gripo ali drugo akutno okužbo dihal naj ne uporablja istega pripora, kozarcev in brisač, da ne okuži ostalih družinskih članov. Posebna pozornost oziroma upoštevanje osnovnih higienskih načel je potrebna v družinah, kjer so dojenčki, nosečnice ali bolniki s kroničnimi boleznimi.
9. **Oseba, ki ima prehlad ali prebolela resnejšo akutno okužbo dihal, naj ne hodi na obiske v bolnišnico ali k družini, ki ima novorojenčka ali dojenčka**, saj obstaja precejšnje tveganje za prenos okužbe na malčka in druge družinske člane.
10. **Še vedno se lahko cepite proti gripi in pneumokokni pljučnici. Za cepljenje se zgledite pri osebnem zdravniku.**

Vir: (<http://www.nijz.si>, 14. 11. 2017 ●

OB DNEVU SPLOŠNIH KNJIŽNIC

»PO POTI MAKSE SAMSA«

Dan slovenskih splošnih knjižnic in zaključek akcije *Primorci beremo* so v Knjižnici Makse Samsa letos obeležili na poseben način. V sodelovanju s Kulturnim društvom Grad Dolnji Zemon, z ilirskobistriško Območno izpostavo Javnega sklada za kulturne dejavnosti ter Krajevnima skupnostma Dolnji Zemon in Ilirska Bistrica so v nedeljo, 19. novembra, pripravili pohod po poti Makse Samsa.

Okoli 60 pohodnikov se je ob 13. uri zbralo pred *Knjižnico Makse Samsa*, od koder so se podali na pot proti Dolnjemu Zemonu, rojstnemu kraju pesnice, po kateri nosi ime tudi bistriška knjižnica. Pot jih je vodila do *Malnarjeve domačije* ob »Vjliki uodi«, kot domačini pravijo reki Reki. Tu stoji rojstna hiša Makse Samsa. Udeležence je nagovorila direktorica knjižnice Damijana Hrabar, ki je ob tej priložnosti prebrala misli, katere je ob smrti Makse Samsa pred 46-imi leti zapisala takratna direktorica bistriške knjižnice – danes že pokojna Darinka Žbogar. Damijana Hrabar in Igor Štemberger sta pred Maksino rojstno hišo prebrala tudi nekaj njenih pesmi. Nato so se pohodniki odpravili v dvorano Grad, kjer jih je čakalo nadaljevanje kulturnega popoldneva.

Kulturna prireditev v organizaciji *Kulturnega društva Grad Dolnji Zemon* se je pričela ob 15. uri. Bila je zasnovana kronološko, kar pomeni, da smo se po časovnem zaporedju sprehodili skozi življenje in delo Makse Samsa. Voditeljica kulturne prireditve Iris Dovgan Primc je povzela nekatera ključna dejstva iz njene življenja in nas tako spomnila na to, da je bila avtorica subtilne ženske lirike tudi učiteljica v partizanski šoli v Vrbovem. Spomnila nas je na njeno mladostno prijateljstvo z znanim slovenskim pesnikom Srečkom Kosovelom, ki pa je bilo kratkotrajno zaradi njegove prezgodnje smrti v starosti 22 let. Zanimiv je podatek, da je Maksa Samsa v strugo reke Reke omahnila in v njej utonila 18. marca 1971 – prav na obletnico Kosovelovega rojstva.

Poudarili smo, da je bila leta 1985 po Maksu Samsu poimenovana *Matična knjižnica v Ilirski Bistrici*. Leta 2001 je ob

otvoritvi nove *Knjižnice Makse Samsa* in ob 30. obletnici njene smrti knjižnica izdala zbirko vseh njenih doslej objavljenih pesmi z naslovom *Živela sem za pesem*. *Knjižnica Makse Samsa* je ob svoji 40-letnici delovanja in ob 100-letnici rojstva pesnice izdala zbirko uglasbenih Maksinih pesmi skladatelja Bojana Glavine. Krstno so bile izvedene 9. oktobra 2004 na glasbeno-literarnem večeru. Isti dan so odkrili spominsko ploščo na rojstni hiši pesnice na Dolnjem Zemonu. *Knjižnica Makse Samsa* hrani njeno zapuščino – poleg rokopisov pesmi tudi njene spominske knjige, šolske dnevničke, redovalnice, poročila, spričevala in ostale dokumente. Več o tem nam je v svojem govoru povedala ga. Damijana Hrabar – direktorica *Knjižnice Makse Samsa*.

Maksine pesmi so objavljale tudi mnoge revije in časopisi: *Ženski svet*, *Novi rod*, *Mladika*, *Zvonček*, *Naš glas*, *Ljubljanski zvon*, *Gruda*, *Odmevi slovanskega sveta*, *Jutro* in drugi. Njena prva samostojna zbirka *Nekaj pesmi* je izšla v Trstu leta 1934. Druga pesniška zbirka *Bleščeče prevare* je izšla 1966. leta v Ilirski Bistrici, njena dopolnjena izdaja pa leta 1983. Likovno je izdaji opremil slikar Jože Šajn. Glavne teme njenih pesmi so: ne-

ki je bil v nasprotju z njeno mehko in ranljivo umetniško dušo.

Med Maksino zapuščino se najdejo tudi pisma Srečka Kosovela, ki je dosledno spremljal njeno pesniško pot. V pismih ji je s kritiko pomagal pri pesniškem ustvarjanju. Ohranjenih je deset Kosovelovih pisem Maksi Samsa. Četrto po vrsti je na prireditvi prebral predsednik Kulturnega društva Grad Dolnji Zemon Primož Rojc.

Nismo pozabili niti na *Spoimine na Makso*, ki jih je za drugo številko *Zjmskega cajtna* zapisala Dragica Štemberger Maljavac. Uvod se glasi tako: »Maksa Samsa, pesnica, učiteljica, Zemonska vaška poseb-

nica. Verjetno nas je kar nekaj, ki se je še spomnimo. Njena podoba mi je živo pred očmi: črna oblačila, dolgo krilo, ruta, nahrbtnik in nepogrešljiva rombrela.«

Kultura na Dolnjem Zemonu je od nekdaj bogata in pohvaliti se moramo s kar nekaj mladimi upi. Eden izmed njih je mlad in uspešen harmonikar Martin Rojc, ki je z odličnim igranjem glasbeno obarval kulturno prireditev. Svoj kamenček v celotni mozaik so prispevali tudi *Zemonski fantje* z odpetima ljudskima pesmima. Skozi celotno prireditev se je kot rdeča nit prepletal recital Maksinih pesmi v izvedbi Tamare Rojc – slavistke in članice Kulturnega društva Grad Dolnji Zemon.

Po bogatem kulturnem programu je sledila pogostitev in prijetno druženje ob sproščenem klepetu. Tako smo obudili in počastili spomin na Makso Samsa ter lepo obeležili *Dan slovenskih splošnih knjižnic*. ●

Tamara Rojc

sreča, trpljenje, smrt, posmrtno življenje in ljubezen.

Ciril Zlobec je takole zapisal: »Čeprav je gledala na ljubezen kot na najbolj zanesljivo pot do osebne sreče, je prav v njej, v ljubezni, doživela svoje usodno razočaranje ali nekoliko patetično rečeno vsaj izhodiščni udarec usode. Vse te njene ljubezenske pesmi namreč ne razkrivajo neposrednega erosa, ampak jih dojemamo bolj kot spomin na ljubezen, celo kot spomin na možnost ljubezni. Vse so napisane s položaja »potem«, po prezgodnji smrti dragega, ki naj bi jo zanesljivo osrečil in s tem osmisli vse njeno življenje. Vtis je celo tak, da je šele njegova smrt prebudila v pesnici usodno spoznanje o ljubezni, tako da je v teh pesmih mogoče govoriti celo o enosmerni ljubezni, morda celo samo o zaljubljenosti, ki šele skozi optiko smrti ljubljene (ali celo samo izsanjanega) partnerja postaja usodno in vse osmislijoče ljubezensko čustvo.«

Obiskovalci kulturne prireditve so lahko prisluhnili posnetku intervjuja z Makso Samsa na Radiu Koper, ki nam ga je za to priložnost priskrbel novinarka Radia Koper Ljuba Sušan. Občinstvo je najbrž presenetil Maksin grob, odrezav, strog in zelo glasen načinu govorjenja,

PREBIRANJA, NOVEMBER 2017

MISEL O KNJIGI ...

Joyce Whiteley Hawkes: Sozvenenje, devet vaj za zdravje in vitalnost, prevedla Resonance - Jedrt Maležič, Primus, Zbirka Zdravje, Brežice 2012.

»Biti človek je nenavadna in čudovita izkušnja. Dovolj veliki smo, da lahko pademo kot Newtonovo jabolko, pa vendar so naše celice dovolj majhne in delujejo dovolj hitro, da lahko svoje notranje delovanje poimenujemo kvantno veselje. Prebivamo na meji med newtonsko fiziko in kvantnim modelom resničnosti in brez težav delujemo v teh dveh resničnostih. Telo brez naše-ga zavestnega posredovanja obvladuje podrobnosti pretanjenega delovanja naših 100 bilijonov celic.«

Pa me vprašajo, vprašate: »Kako gre? Kako je?« in največkrat odgovorim: »Po starem.« Pa se mi zelo veliko dogaja navznotraj, a kako naj vam o tem govorim, če sem bila leta in leta zaradi teh notranjih dogajalnih scenarijev označena kot ah-ta-čudna, čudaška, ah-ta-umetnica, ah-ta-pesnica in v tem stilu dalje ... Le kako naj vam začnem razlagati o šamanskih potovanjih, eftanju in vseh mogočih zadevah, s čimer se ukvarjam že od dvajsetega leta dalje, če ste se nekateri z duhovnim začeli ukvarjati, ker je to moderno in ker morda zdravstvo malce šepa in le ni takšno, kot smo si ga zamislili, pa najbrž še zaradi drugih razlogov, ki so nedvomno dobri. »Potemtakem mi bo pa kakšna knjiga tujega avtorja pomagala,« rečete. In potem mi marsikdo, marsikatera izpredava marsikaj, kar se je naučil/-a v teh nekaj letih, kar sama živim že leta in maha s seznami licenc, ki jih je pridobil/-a tam in tam od tega in onega. »In prav je tako,«

si rečem. Vse ob svojem času in ravno takrat, ko nekdo potrebuje, kar pač išče ali najde. In ja, saj rada poslušam. Včasih komentiram, včasih ne. Pred časom sem na vse pretege svetovala, pa sem prišla do zaključka, da je najbolje, če rečem, da sem super, če pritrujem, molčim, če pustim ljudem, da so, četudi večni jamrači. Stvar spreminjanja je povsem nekaj drugega kot stvar sprejemanja. Zaradi biološkega newtonskega telesa prej kot slej vsakdo naleti na izzive. Naš tok delovanja zaustavijo poškodbe, bolezni, nesreče. Ravnovesje se izravnovesi, izzveni in v takšnem stanju vzniknejo vprašanja: Zakaj jaz/ta/oni? Zanimivo je, da v življenju človečuljka, ki mu pravimo pametno bitje (pa bi rekla, da temu ravno ni tako), obe polovici možganov delujeta kot tesno povezani in ne prevladuje ena ali druga, kot se je mislilo doslej. Možgani nenehno usklajujejo vse vidike delovanja preko poti, ki jih prej nismo cenili. Nekatere poti potekajo preko posebnih celic, imenovanih astrociti ali zvezdne celice. In ja, možgani so pretanjeno usklajeni, misel pa je s tem povezana in zame še vedno najmočnejša. V mojem življenju, priznam, je bilo malo morje bolezni, nasprotovanj, občutkov nemoči in postali so opredeljujoč kontekst, da sem začela v sebi iskati trdnejši notranji teren, na katerem bi lahko gradila zdrave temelje. Da sem začela raziskovati sebe preko vsega, kar me lahko odkrije.

Avtorica kot znanstvenica-raziskovalka opisuje podrobne izkušnje na področju znanosti in na poti zdravlilke ter omogoča, da vsakdo razišče lastno zmožnost zdravljenja na vseh ravneh. Ustvarja ravnovesja med biologijo in snovnimi/duhovnimi svetovi, od katerih ima vsakdo svojo energijo. Avtorica uvodoma razlaga, zakaj se je podala na duhovno raziskovanje, nato pa piše o navdihujočem osebnem popotovanju zdravlilke, o obsmrtni izkušnji, hoji po žerjavici in učenju pri balijskih zdravilcih in šamanih. »Nikakršnega občutka nisem imela o minevanju časa, nikakršne skrbi o tem, koliko je ura ali o tem, da bi morala kar koli storiti, razen biti povsem navzoča. Povsem nepričakovano presenečenje sem doživela, da bi ta veličasten kraj lahko bil moj cilj: bila sem namreč zagrizena ateistka. Nikdar še nisem slišala za obsmrtno izkušnjo in niti slutila nisem duhovnih izkušenj v razširjenih resničnostih ... «

Pri duhovnem zdravilstvu ne vemo natančno, kako se zdravljenje uresniči v dimenzijah kraja in časa, nedvomno pa veliko pripomoremo z vero v dobro in predvsem v pozitivno, o čemer se mi zdi, da pišem že ves čas. Napredek je velikokrat počasen in morda neenakomeren, morda ne takojšnji vendarle čudovit, kadarkoli do njega pridemo.

Želim vam veliko napredka v vsem, kar počnete, predvsem pa v vsem kar mislite ...

Objem do naslednjega branja ●

Patricija Dodič

BISTRIČANI V KNJIŽNICI KOZINA

Študijski krožek *Zgodbarnica* deluje v Knjižnici Kozina super uspešno že šesto leto. Krožek, ki enkrat na mesec razveseljuje vse tiste, ki se ponavadi zbiramo v Knjižnici Kozina, ostaja bolj ali manj istoštevilčen skozi vsa leta, kar dokazuje, da so krožkarji v njem srečni in izpolnjeni in da skupni čas preživljamo kvalitetno in razveseljujoče.

Letošnjo »sezono« delovanja smo začeli v vašem domu v Koprivi in pripravili večer skupaj z vaščani in vaškimi otroki. Ob zgodbarničarskih zgodbah, plesu baletk in skeču ter s predstavitev zgodbarničarjev in njihovih zgodb smo se zelo zabavali in imeli tudi »afterparty«. Naše drugo srečanje je bilo posvečeno predstavitvi knjige ene od zgodbarničark in članice *Literarnega društva Ilirska Bistrica Nete Vergan*, doma iz Ilirske Bistrice, ki je izdala knjigo *Zgodbe in zgodbe Nete Vergan*. Da gre za izjemno domoznansko knjižico, ki jo je avtorica posvetila svojim vnukom, ni potrebno posebej poudarjati,

saj je Verganova zapisala nešteto zgodb, ki so vezane na otroštvo, na mladost oziroma na preteklost, ki je več ni ali ostaja le še v spominih tistih, ki so živeli takrat in še živijo. *Ta mala, Punčka iz cunj, Slačenje frmjente, Aljažev breg, Na klancu* je le nekaj naslovov zgodb, ki jih zapisuje in v branje ponuja Verganova, sicer izredno aktivna in navdušena upokojenka, ki ljubi življenje in je lahko vzornica marsikomu mlajšemu od nje. Knjižica je na izposojlo tudi v naši krajevni knjižnici.

Večer je vodila zgodbarničarka in članica *Literarnega društva Ilirska Bistrica*

Dragica Markovič, za glasbeno popestritev pa je poskrbel **Kristjan Jenko**, doma iz Topolca, sicer pa harmonikaš *Orkestra Nika Polesa*. Kristjan obiskuje OŠ Dragotina Ketteja v Ilirski Bistrici. Kot je povedal, je harmonika njegova strast že od otroštva. Prvo frajtonarico je dobil pri sedmih letih. Njegovi mentorji so Niko Poles, prof. Zoran Lupinc in Igor Lesic. Je član kvinteta *Decibeli*, kjer igra bas kitaro, in član *Orkestra Nika Polesa*, s katerim so posneli že dva videospota in se udeležujejo različnih prireditvev v bližnji in širši okolici. Kristjan je tako uspešen, da premore kar nekaj priznanj (zlati priznanje na Državnem tekmovanju ZDHS v Termah Olimje, zlato Avsenikovo priznanje v Begunjah, prvo mesto v Italiji v Jamianu kot absolutni prvak Alpe Adria 2016 in druga), zato mu želimo tako kot avtorici knjige še veliko sreče in uspehov v prihodnje. ●

Patricija Dodič

LEPOTA SNEŽNIKA SKOZI OBJEKTIV HINKA POROČNIKA

»Vsak ljubiteljski fotograf sčasoma ugotovi, kaj mu bolj leži in se oprime tistega. Jaz sem se oprijel gorskega sveta, saj v gorah še vedno najdemo koščke neokrnjene narave, ta pa me vedno znova očara,« je ljubezen do gorskega sveta opisal umetnik fotografskega objektiva Hinko Poročnik.

»Hinko Poročnik je mož z velikim srcem in je glavni »krivec« za predstavitev Snežnika širšemu krogu Slovencev. Njegove fotografije iz vseh mogočih in nemogočih zornih kotov, ki jih najde le on, nam to najvišjo slovensko goro jugozahodne Slovenije prikažejo v vsej njeni lepoti,« je ob otvoritvi razstave Snežnik – moja in naša gora povedal umetniški vodja galerije Rajko Kranjec.

Snežnik ima v srcu Hinka Poročnika posebno mesto, saj se k njemu vedno rad vrača in ima o njem še veliko za povedati ter pokazati. Večni lovec na motive s svojimi utrinki in posnetki predstavlja veličastno goro v vsej svoji lepoti.

»Tudi tokrat smo lahko priča, da je za najlepšo in veličastno razstavo najprej poskrbela narava sama, sodobna tehnika pa je omogočila obstoj njenih podob v slikah. Avtor nam predstavlja trenutek in večnost, ki se odstira v barvitnem svetu oblik, ki jih ustvarja čas,« je izbor razstavljenih fotografij predstavila likovna kritičarka Polona Škodič.

»Fotografija ima lahko nešteto obrazov in zgodb, a samo enega človeka, ki zna prestreči in ujeti ta dragoceni trenutek ter mu vdahnuti svojo neponovljivost in esenco. To

pa je tisti presežek, ki iz fotografije naredi umetniško fotografijo,« je čarobnost ujetega trenutka opisala Škodičeva.

Hinko Poročnik je avtor 41 razglednic Snežnika, zaslužen pa je tudi za številne turistične brošure o Snežniku, Mašunu in Premu. Med letoma 1970 in 1980 je sestavil zbirko diapozitivov z naslovom Čudoviti svet Snežnika, ki jo je kar 56-krat predstavil po Sloveniji in zamejstvu. Za omenjeni opus je leta 1987 prejel najvišje priznanje za kulturo v Občini Ilirska Bistrica – Kettejevo nagrado. Sestavil je tudi zbirko diapozitivov, ki predstavljajo Občino Ilirska Bistrica in jo predstavil na kar 22 lokacijah po občini. Udeležil se je številnih skupinskih razstav v Sloveniji in na Hrvaškem. Imel je tudi več kot 20 potopisnih predavanj o Julijskih in Kamniških Alpah, Karavankah, Velebitu in Pivških presihajočih jezerih.

»Gotovo je bila krona njegove fotografske aktivnosti izdaja snežniške poštne znamke s Snežnikom kot osrednjim motivom. Znamka s »Poročnikovim Snežnikom« je bila leta 1997 razglašena za najlepšo poštno znamko v Sloveniji. Naslednje leto pa je bila na mednarodni filatelistični razstavi

v italijanskem Asiagu prejemnica zlatega odličja kot najlepša znamka celotne razstave. Istega leta je Poročnikova znamka zastopala Pošto Slovenije na svetovni fotografski razstavi v Milanu, kjer je bila zelo lepo sprejeta,« je največji uspeh v karieri umetnika izpostavila govornica Sonja Čeligoj.

Poleg razstavljenih fotografij so obiskovalci zelo dobro obiskane otvoritve razstave, ki bo na ogled do 13. decembra, lahko spremljali še dvajsetminutno video projekcijo štirih foto zgodb, ki so svojo čarobnostjo prevzele vse prisotne.

Hinko Poročnik ima za seboj častitljivih in občudovanja vrednih 6 desetletij fotografskega ustvarjanja, a kot pravi sam, fotograf nikoli ne posname zadnje fotografije, saj vedno misli, da bo naslednja boljša. Polona Škodič je za zaključek Bistričanom položila na srce še lepo misel: »Srečen je kraj, ki ima takšnega človeka, ki toliko daje in bo še toliko dal v prihodnosti.« ●

POKLON BISTRIŠKIM LEPOTAM NA FOTOGRAFSKEM EX TEMPORU »SNEŽNIK 2017«

»Fotografije so zelo raznolike. Nekatere med njimi že skoraj mejijo na slikarska dela. Glede na to da so med njimi tudi osnovnošolci, je kakovost nastalih fotografij še toliko bolj presenetljiva,« je ustvarjalnost in umetniško žilico sodelujočih ocenil Peter Pokorn ml. – član Foto kluba Anton Ažbe Škofja Loka.

Na fotografskem ex temporu *Snežnik 2017* je sodelovalo kar 29 ljubiteljev fotografskega objektiv, ki so v oceno oddali neverjetnih 483 del, kar je svojevrsten rekord prispelih fotografij. Poleg domačih fotografov iz *Foto kluba Sušec* so se ex tempora udeležili tudi člani prijateljskih foto klubov *Žarek iz Sežane* in *Color iz Reke* na Hrvaškem in nekaj posameznikov iz drugih krajev.

Letošnje druženje pod *Snežnikom* se je odvijalo v soboto in nedeljo, 14. in 15. oktobra, fotografi pa so v svoje objektivne

lovili motive na tokratni temi *Krog in Prosto*. Da razgibana bistriška pokrajina ponuja res veliko naravnih lepote in raznolikih motivov, so pokazale tudi izbrane razstavljene in nagrajene fotografije, ki so jih na ogled postavili tretji petek v novembru v prostorih *Pumpa bara* v Knežaku.

Da je bila njihova naloga vse prej kot enostavna, so se strinjali ocenjevalci fotografij iz *škofjeloškega Foto kluba*, ki so predstavili tokratne zmagovalce. Pri tem so se odlično odrezali domačini, saj je drugo nagrado na temo *Prosto* prejela Sonja Prosen za *Rdečko*, tretja nagrada pa je šla v roke Andreju Udoviču za fotografijo *Med listjem in kamenjem*. Tretje mesto na temo *Krog* je osvojil Klavdij Ujčič za *Cvetje*. Diplome za temo *Krog* sta prejela Sonja Prosen za fotografijo *Neskončno* in Dejan Damiš za delo *Zgodovina*. Pri temi *Prosto* pa je slavil Stojan Spetič s fotografijo z naslovom *Urbana arhitektura*.

Najboljšo fotografijo na temo *Krog* je posnel zaprisežen ljubitelj snežniških lepote Iztok Snoj iz Ljubljane, pri temi *Prosto* pa je slavila Dajana Čok iz Sežane.

Otvoritev razstave, ki bo na ogled do 20. decembra 2017, je povezoval Andrej Godina, za glasbeno popestritev pa je poskrbel Jože Jenko iz ansambla *Snežnik*. ●

STAVBNA DEDIŠČINA JE DEL NAŠE IDENTITETE: SODOBNA ARHITEKTURA VPETA V OBSTOJEČE

Grajena struktura je odsev razvoja človeške družbe v času in prostoru, njenih vrednot in načina življenja, kulturnih dosežkov, gospodarskega napredka in socialnih razmer. Podvržena nenehnemu spreminjanju tradicionalno izginja pred pritiski globalnih vplivov. Kako znova zagotoviti in vzpostaviti ravnoesje med podedovano in sodobno arhitekturo z zadovoljitvijo današnjih življenjskih potreb, je pravi izziv. Pasivnost in nezainteresiranost prebivalstva, celo negativen odnos do dediščine, razkriva problem pomanjkljivega informiranja, ozaveščanja brez zadostne stopnje senzibilnosti in odgovornosti do grajenega. Lastnik dediščine kot prvi konservator in hkrati njen varuh je ključen odločevalec v upravljanju svoje lastnine in ravno zaradi tega si vse prevečkrat vzame pravico do samostojnega odločanja in negira strokovne službe z ilegalnim izvajanjem prenov. Slabšalen odnos in nerazumevanje strokovnega dela z vkoreninjeno miselnostjo o zaviranju napredka z nepotrebnimi omejitvami vodi v neželjeno degradacijo okolja. Osvestimo se in z rednim vzdrževanjem ter premišljeno prenovo omogočimo obstoj vrednot stavbne dediščine za sedanjost in prihodnje generacije!

Arhitektka Helena Kalčič je s projektom na domačih tleh prikazala možnost inovativnega kombiniranja novodobnega z obstoječim. Objektu z notranjim dvoriščem je vdahnila novo podobo z razsežnostjo belih volumnov modernističnega videza, ki se naslanjajo na kamnit zid iz avtohtonega kamna. Preplet tradicionalnih elementov, ki so znova dobili na funkcionalnosti v dialogu z aktualnimi arhitekturnimi smernicami, je zagotovil enakovrednost razmerij in volumnov, ki se medsebojno harmonično dopolnjujejo in govorijo zgodbo o preteklem in sedanjem.

Z dodelanimi vizijami in usklajenimi interesi lahko grajenemu zagotovimo svetlo prihodnost, prepoznavnost, razvoj in ne nazadnje kvalitetnejše življenje prebivalcev. ●

DOMUS DESIGN

Helena Kalčič, univ. dipl. inž. arh.

PLANETARIJ

Dom na Vidmu

**Program: ČUDOVITO VESOLJE, LUNA IN LUNE,
SKRIVNOSTNO ŽIVLJENJE ZVEZD in ABC VESOLJA**

KDAJ?

petek, 15. 12. in ponedeljek, 18. 12.

ob 15.00, 16.00, 17.00 in 18.00

sobota, 16. 12. in nedelja, 17. 12.,

ob 8.30, 9.30, 10.30 in 11.30,

ob 15.00, 16.00, 17.00 in 18.00

VSTOPNINA:

-odrasli: 2 EUR,

-dijaki, študentje, upokojeanci: 1EUR.

-predšolski in šoloobvezni otroci brezplačno.

KŠTD TABOR KALC 1869 KNEŽAK URESNIČUJE BOGAT PROGRAM

Članice in člani *Kulturno-športno-turističnega društva Tabor Kalc 1869* so se sredi oktobra zbrali v lovski koči na Devinu na rednem občnem zboru, kjer so člani pregledali in poročali o rezultatih dela tekočega leta in sprejeli program dela za naslednje leto.

Na kulturnem področju je najaktivnejši *MePZ Tabor Kalc 1869*. Poleg rednih vaj so pripravili kar nekaj odmevnih prireditvev. Med večjimi so *Božični koncert*, *Kulturi dajemo krila*, nastop na reviji *Primorska poje* v Miljah in organizacija te prireditve v Knežaku. Revije se je s svojim nastopom udeležila tudi *Moška vokalna skupina Tabor Kalc*. Odmevno je bilo še gostovanje skupine *Jararaja* in več priložnostnih nastopov v sodelovanju z drugimi društvi. Poleg tega so ob 80-letnici rojaka in slikarja Jožeta Šajna v Knežaku organizirali pregledno razstavo njegovih del z lepo otvoritveno slovesnostjo.

Na področju športnih dejavnosti imajo organizirano redno rekreacijo v telovadnici osnovne šole; pripravijo pohode po

okolici Knežaka; organizirajo zimski vikend na Kopah; ob shodu pa zaživi *Turnir v škrcanju*. Društvo je aktiven član Športne unije Slovenije, ki podpira nekatere društvene rekreacijske aktivnosti v okviru projekta *Slovenija v gibanju 365*.

Uspehi so bili tudi na področju turizma, kjer se že kažejo rezultati aktivnega dela. Usposobljeni lokalni turistični vodniki sprejemajo in po okolici (Med zakladi Beuga kamna) vodijo obiskovalce. Pripravili so zanimivo predavanje arheologa dr. Laharnarja *Prazgodovinska in antična pokrajina Knežaka z okolico*. Aktivno sodelujejo v *Turistični zvezi Brkini, Kras, Notranjska* in *Turistični zvezi Slovenije*.

Aktivni so tudi seniorji, ki radi pomagajo pri vseh dejavnostih društva in pripravljajo svoj načrt aktivnosti, ki bodo popestrile njihov vsakdan in vaško življenje.

Člani društva in gostje občnega zbora so izrazili zadovoljstvo in pohvale nad doseženim, saj je ob rednih študijskih in delovnih obveznostih težko doseči kaj več na področju prostovoljstva. V spomladanskem času tako pripravljajo gostovanje pri Slovencih v Banja Luki. Prav tako je bila izražena želja po večkratnem druženju na akcijah, pohodih in drugih rekreativnih prireditvah, po več gostovanjih kulturnih skupin in organizaciji ter po novih zanimivih predavanjih.

Tudi v spontanem, prijateljskem in veselem druženju po uradnem delu sestanka se je rodilo veliko novih idej in ni dvoma, da tako prijeta družba, polna energije, ki se povezuje v tem društvu in medse vabi vedno nove člane, zastavljenih ciljev in prireditvev, ki popestrijo dogajanje na vasi, ne bi realizirala. ●

Vojko Mihelj

DRSALIŠČE
V PARKU NADE ŽAGAR
23. 12. odprtje drsališča
s spremljevalnim programom ob 15.00
od 24. 12. dalje drsanje za vse generacije
vsak dan od 10.00 do 20.00
Cenik:
• **1€/dan brez izposoje drsalk**
• **2€/dan z izposojjo drsalk**
Vabljeni!

INTERVJU S TENORISTOM KLAPE MASLINA

Klapa Maslina je še enkrat dokazala, zakaj jih imajo doma na Hrvaškem za klapske Rolling Stonese. V nedeljo, 22. oktobra, so temperamentni Dalmatinci v polni veliki dvorani Doma na Vidmu postregli z največjimi uspešnicami, ki so občinstvo ponesle v prelepo Dalmacijo in v hladnih jesenskih dneh pogrele srca oboževalcev. Dve uri trajajoč nastop so zaključili s slovenskima narodno-zabavnima skladbama *V dolini tihi* in *Slovenija, od kod lepote tvoje*, ki sta publiko dvignili na noge. Med tonsko vajo sem se pogovarjala z vodjo skupine – tenoristom Brankom Bubico, ki je v svojem edinstvenem slogu odgovarjal na moja vprašanja. Njegova skromnost in zadržanost sta lep dokaz njegove resnične veličine. Kaj zanimivega je povedal, si preberite v spodnjih vrsticah.

Zasledila sem podatek, da ste se že z rosnimi petimi leti vpisali v glasbeno šolo, izredno zanimivo pa se mi zdi dejstvo, da ste zahtevni sprejemni izpit opravljali na Glasbeni akademiji v Ljubljani. Kako je nastala povezava med Šibenikom in slovensko prestolnico?

Res je, že s petimi leti sem začel obiskovati glasbeno šolo, kjer sem igral violino. Ko sem mutiral, sem pričel peti v zboru, kjer sem ostal, dokler se nisem pridružil klapi. S sedemnajstimi leti sem prišel v *Klipo Šibenik*, ki je bila tedaj izjemno popularna in takrat smo svoj album snemali v Ljubljani. Takratni glasbeni

urednik na Radioteleviziji Ljubljana Tomaž Tozon je na snemanju naše prve plošče opazil, da imam tri oktave. Moj glas mu je bil zelo všeč in predlagal mi je, da pridem na ljubljansko glasbeno akademijo, kjer je predaval. Preveč sem bil vezan za svoj rodni Šibenik in nisem želel v Ljubljano. Ostal sem v Šibeniku in kasneje v Zadru doštudiriral čisto nekaj drugega. Preveč sem bil vezan na *Klipo Šibenik*, iz katere je nato nastala *Klipo Maslina*.

Želeli ste zapluti v dramske vode a ste se raje odločili za klapsko petje in službo voditelja na Županijskem radiu Šibenik. Bi se danes še enkrat odločili za to pot?

Jabolko ne pade daleč od drevesa (smeh). Moj sin se je vpisal na dramsko akademijo, uspešno diplomiral in danes dela kot igralec. Vidim, da mu ni lahko, a mislim, da bi bilo meni še težje v tistih časih. Ni mi žal, da sem ostal v Dalmaciji, se zaposlil na Županijskem radiu Šibenik in tam ostal vso svojo delovno dobo.

Ste eden od ustanoviteljev Klope Šibenik, s katero ste osvojili številne nagrade. Pokojni Arsen Dedić vas je nagovoril, da ste iz Klope Šibenik prešli v Klipo Maslina. Nam lahko podrobneje opišete vaše sodelovanje z velikim Arsenom?

Arsen Dedić je veliko sodeloval s *Klipo Šibenik*. Ko je *Klipo Šibenik* prenehala delovati, je iz dela te klape nastala *Klipo Maslina*. Takrat se mi ni dalo peti. Imel sem veliko dela z vodenjem prireditev in na radiu. Želel sem opustiti petje, a me je Arsen pregovoril, da ostanem, z bese-

dami: »Žal ti bo, če ne ostaneš, saj bom napisal tri prekrasne skladbe, ki jih boš odpel.«. In tako je tudi bilo. Prišel sem v Klapo Maslina, v kateri pojem že 33 let. Z Arsenom sva bila zelo povezana. Bila sva prijatelja in večkrat smo potovali skupaj. Prav jaz sem takoj za njegovo soprogo Gabi Novak posnel največ njegovih skladb. Nekatere s Klapo Šibenik, druge s Klapo Maslina. Posnel sem 30 njegovih pesmi, kar bi zadostovalo za 3 zgoščenke.

Nastopili ste s številnimi umetniki, kot so Arsen Dedič, Mišo Kovač, Ivo Pattiera, Džani Stipaničev, Džani Maršan, Vinko Coce, Mladen Grdović in številni drugi. Katerega bi posebej izpostavili? S kom ste najraje sodelovali?

Arsen je vsekakor številka ena, saj je bil vrhunski glasbenik in intelektuallec. Vedno je vedel, kaj narediti in kdaj, saj je bil velika avtoriteta. Ko je prišel na snemanje, je zahteval strogo disciplino. Imel je izreden posluš in z njim je bilo čudovito sodelovati. Bil je izjemno duhovit človek in resnično sem užival v njegovih družbi.

Pesem Klape Maslina Da te mogu pismom zvati je proglašena za najlepšo pesem vseh časov. Poimenovali so jo tudi »klapska himna«. Katera pesem pa je vam najljubša?

Na tem mestu moram izpostaviti skladbo *Da te mogu pismom zvati*. Prav ta skladba je povzdignila Klapo Maslina in z njo je klapsko petje ubralo novo smer. Po tej pesmi so tudi druge klape pričele peti skladbe tega tipa, ki so bolj usmerjene v pop glasbo in jih lahko označimo kot dalmatinski pop ali dalmatinska šansonka za razliko od prejšnjih skladb, ki so bile malce dolgočasne za širšo publiko. Meni osebno so se v srce vtisnile skladbe, ki jih je napisal Arsen. Najraje imam njegovo priredbo pesmi Tina Ujevića

Odlazak. To in še ostale skladbe je Arsen napisal posebej zame, zato so mi tako blizu.

Klapa Maslina je z nami že 33 let. Koliko članov šteje danes?

Klapa Maslina ima 9 članov. Našo instrumentalno zasedbo tvorijo: kontrabas, solo kitara, ritem kitara in mandolina. V zasedbi poje 5 pevcev.

Opazila sem, da boste v Sloveniji nastopili kot posebni gostje Marka Škugorja – vašega bivšega člana, ki uspešno nastopa v skupini Četiri tenora?

Marko Škugor je bil prvi tenor Klape Maslina dobri dve leti. Razšli smo se korrektno, saj si je pri štiriindvajsetih letih želel solistične kariere. Rekel je: »Če sedaj ne poskusim, bom obžaloval celo življenje.« Svojo željo je izrazil že pol leta prej, tako da smo lahko poiskali nov tenor. Želimo mu vso srečo v njegovi karieri. V decembru bomo nastopili kot njegovi gostje na štirih skupnih koncertih v Sloveniji.

Arsen Dedič, Mišo Kovač, Vice Vukov, Ivo Pattiera, Džani Stipaničev in Marko Škugor so vsi Šibenčani. Kaj je tako posebnega v vašem Krešimirjevem mestu, kjer se rojevajo odlični glasbeniki in pevci?

Zanimivo je, da je Šibenik zibelka številnih izvrstnih pevcev pa tudi glasbenikov, kot so pianist Maksim Mrvica, orglar Pavao Mašić, violinist Tonko Ninč in mnogi drugi. Šibenik je bil in še vedno ostaja mesto pesmi v najširšem pomenu besede.

Nastopate po raznim festivalih – med drugim tudi na Cmc festivalu u Vodica, na Splitskem festivalu in festivalu, ki se odvija v vašem mestu. Vam je najljubša prav Šibenska kancona, ker požete domači publiko na domačem odru?

Res je, pojemo ljudem, ki jih poznamo in se z njimi vsakodnevno srečujemo. Na domačem terenu je še vedno prisotna trema in ni nam vseeno, kako bo. Prav na tem odru smo prvič zapeli našo največjo uspešnico *Da te mogu pismom zvati* in na ta oder nas vežejo zelo lepi spomini.

Kaj Klapa Maslina pripravlja v prihodnosti?

Nove pesmi, seveda! Pesmi, ki bodo pritegnile publiko tako kot skladbi *Maslina je neobrana* in *Da te mogu pismom zvati*. Mi smo bili do sedaj usmerjeni v šanson, druge klape pa so naredile korak naprej. V prihodnje se bomo tudi mi bolj usmerili v popularno glasbo. ●

MED GASILCI

Prvi teden v oktobru obeležujemo teden otroka, hkrati pa je oktober tudi mesec požarne varnosti, zato smo v Vrtcu Podgrad združili prijetno s koristnim in sončen popoldan izkoristili za obisk gasilcev PGD Podgrad.

Pred gasilskim domom so bila parkirana vsa gasilska vozila, na mizi pa so bile razstavljene gasilske čelade in ostala oprema. Čeprav je bilo navdušenje otrok že ob prihodu veliko, se je to stopnjevalo, ko so otroci ob pomoči gasilcev z gasilno cevjo ciljali tarčo in se usedli v pravo gasilsko vozilo s prižganimi lučmi in sireno. Seveda so otroci lahko pomerili tudi čelado, jopič, celo hlače in obutev za gašenje požarov in se čudili, kako so vse te stvari težke. Dopoldan je kar prehitro minil in za konec so nam gasilci pripravili še presenečenje, ko so v »čarobno« gasilsko čelado skrili sladkarije, ki so bile tisti dan še slajše kot običajno. Kako ne bi bile, ko pa smo jih dobili od gasilcev! In kot da to ne bi bilo dovolj, v vrtec nismo odšli peš,

ampak smo se do tja pripeljali kar z gasilskim kombijem. S seboj smo prinesli poučne zloženke in nešteto ujetih trenutkov in lepih spominov.

Zahvaljujemo se PGD Podgrad za gostoljubje, še posebej pa gasilcem Marjanu, Eriku in Sandiju, ki so otrokom pripravili nepozaben dan in kot smo si obljubili, se vidimo ponovno spomladi! ●

Strokovne delavke Vrtca Podgrad

OSNOVNA ŠOLA RUDOLFA UKOVIČA PODGRAD USPEŠNA NA RAZPISU

OŠ Podgrad je bila uspešna na razpisu za sredstva programa Erasmus+ in v šolskem letu 2017/18 se bo na šoli izvajal projekt *Prvi koraki v Evropo* (akcija KA1), v okviru katerega se bodo 4 učiteljice in 1 vzgojiteljica v juliju in avgustu 2018 udeležile strukturiranih tečajev na Finskem, Irskem, v Italiji in Avstriji.

Specifični cilji posameznih mobilnosti so:

- spoznavanje novih pedagoških pristopov k poučevanju glasbe na osnovni šoli,
- spoznavanje tehnik in metod za zagotavljanje ustvarjalnega učnega okolja,
- spoznati metode za razvoj koncentracije in pozornosti pri otrocih,

Erasmus+

- naučiti se kako prilagoditi delo v mešanih razredih,
- spoznati metode dela z otroki s posebnimi potrebami,
- usposobiti učitelje, da znajo razviti digitalna znanja in pismenost pri učencih ter preko tega spodbuditi mednarodni dialog s sovrstniki v drugih državah,
- spoznati trende v izobraževanju in učne metode prihodnosti.

Udeleženke mobilnosti bodo pridobile evropsko primerljiva znanja, kompetence, spretnosti in izkušnje na svojem strokovnem področju. Nova znanja bodo pripomogla k njihovi boljši usposobljenosti, kar bo imelo za posledico kakovostnejše delo z otroki in učenci. Z izmenjavo pridobljenih znanj in pedagoških pristopov ter s posledično implementacijo vseh novosti v redno pedagoško delo bo spodbujeno uvajanje inovativnih pristopov za reševanje izzivov pri delu z otroki in učenci. ●

Maja Štemberger Prosen

IZJEMEN DOSEŽEK NAŠIH MLADIH ŠAHISTOV

8. oktobra so se najmlajši člani domačega šahovskega kluba ŠK Rimex Ilirska Bistrica udeležili državnega ekipnega prvenstva do 12 let.

Tekmovanje je tokrat potekalo v Kranju. Med sedemindvajsetimi ekipami so bili Bistričani po šahovskemu ratingu na desetem mestu. Skozi potek turnirja so igrali veliko boljše od pričakovanj, tako da so bili v borbi za sam vrh. Na koncu so naši fantje: **Žiga Smolej**, **Matic Barbiš** in **Simon Bradáč** osvojili izvrstno

drugo mesto, za kar jim ostali člani kluba iskreno čestitamo.

Ob tej priložnosti vabimo vse nadobudne šahiste, da se nam pridružijo na šahovskem krožku, kjer bodo spoznali veščine te kraljeve igre. ●

ŠK Rimex

EX TEMPORE

V petek, 13. oktobra, sva se učenci devetega razreda, **Nika Jenko** in **Staša Riservato**, udeležili *Občinskega srečanja mladih likovnikov*, ki je potekalo na Sviščakih.

Ob 8.30 smo se učenci in mentorji zbrali na avtobusni postaji v Ilirski Bistrici. Ko smo prispeli na Sviščake, smo imeli čas za malico. Nato smo se odpravili v bližnjo okolico in si izbrali motive za risanje. Za ustvarjanje smo imeli na razpolago tri ure. Ko so bile umetnine zaključene, smo se spet zbrali pred Pla-

ninskim domom na Sviščakih in tam razstavili svoje izdelke. Navdušeni nad narisanim smo ob 13.30 dobili kosilo. Nasmejanih obrazov smo se vrnili na avtobusno postajo v Ilirsko Bistrico. Od tam pa smo se nekateri s kombiji,

drugi z osebnimi avtomobili učiteljic odpeljali vsak v svojo smer. Za nami je bil izjemen dan. ●

Nika in Staša,
učenci 9. razreda OŠ Pregarje

PROSLAVA OB 100-LETNICI IZIDA PRVE SLOVENSKE SLIKANICE

V Vrtcu pri Osnovni šoli Toneta Tomšiča Knežak smo v skupini Sončki pripravili razstavo slovenskih slikanic in tako proslavili 100. obletnico izida prve slovenske slikanice **Frana Levstika Martin Krpan**.

Otroci so od doma prinesli veliko slovenskih slikanic, zbirko pa sva dopolnili še s pomočjo knjižničark. Povabili smo vse vrčevske skupine in otroke iz prvega razreda. Ogledali smo si 93 različnih slovenskih slikanic – med njimi tudi

slikanico o Martinu Krpanu iz leta 1956 in najnovejšo, ki je izšla prav ob tej priložnosti. Razstavo je odprl sam Martin Krpan z Vrha pri Sveti Trojici. Otrokom je povedal veliko zanimivosti in jim ponudil tudi svojo dragoceno sol. ●

Nataša Frank in Andreja Godina,
vzgojiteljici iz Vrtca
pri OŠ Toneta Tomšiča Knežak

ODPRTJE PRIZIDKA K OSNOVNI ŠOLI TONETA TOMŠIČA KNEŽAK

Že v prejšnjem šolskem letu je učence zelo zanimalo, kaj počnejo delavci, zato so jih opazovali skozi okna. Po letošnjih počitnicah pa so se prvi, drug in peti razred že vselili v nove prostore. Vsi so jih zelo veselili, dobro vzdušje pa se je še posebej stopnjevalo zadnji teden, ko so se odvijale generalke za otvoritev prizidka.

razreda. Prišel je tudi čas, ko sta se v studio s terena javila Gašper Česnik in Anja Šuštar. Sporočila sta nam, da je že vse pripravljeno, da ravnateljica Tea Gustinčič in župan Občine Ilirska Bistrica gospod Emil Rojc slovesno prerežeta trak in tako odpreta vrata novih prostorov prizidka. Po otvoritvi so bili vsi gostje vljudno vabljeni na pogostitev. ●

V četrtek, 9. novembra, je šlo zares. Učitelji so skupaj z učenci pripravili telovadnico, kjer se je odvijala otvoritev. Nekaj mlajših otrok je v folklornih oblačilih pričakalo goste ob vhodu. Prireditve so se udeležili gospod Emil Rojc, župan Občine Ilirska Bistrica, nekateri občinski svetniki, predstavnice občinske uprave, ravnateljice bistriških šol, upokojeni delavci šole, učenci in njihovi starši ter drugi obiskovalci. Proslava je bila zasnovana kot dnevno-informativna oddaja pod vodstvom devetošolcev. Najprej so učenci Otroškega pevskega zbora skupaj z Mladinskim pevskim zborom zapeli himno. Potem sta voditeljica Lara Tomšič in Blaž Godina povabila vse goste k ogledu dnevno-informativne oddaje. Ravnateljica Osnovne šole Knežak Tea Gustinčič in gospod Emil Rojc sta imela kratek govor. Nastopali so tudi

ostali učenci šole, kot so: ORF, učenci prvega, drugega, tretjega in četrtega

*Eva Tomšič in Tadej Nuncija,
učenca OŠ Knežak*

OŠ RUDIJA MAHNIČA-BRKINCA PREGARJE ODDAJA TELOVADNICO V NAJEM!

☎ 05/78 95 160
✉ mateja.maljevac@guest.arnes.si

NARAVOSLOVNO-TEHNIŠKI DAN UČENCEV OŠ PREGARJE

V sredo, 25. oktobra, smo imeli učenci Osnovne šole Rudija Mahniča - Brkinca Pregarje naravoslovno-tehniški dan, ki so se ga udeležili učenci od prvega do devetega razreda.

Ob 8. uri smo se izpred šole odpravili proti Domžalam. Okoli 10.20 smo imeli z vodičko voden ogled razstave žuželk. Na koncu smo lahko v rokah držali žive žuželke. Najbolj pogumni so sprejeli ta izziv in prijeli paličnjaka ter ščurka. Po ogledu razstave smo se z avtobusom

odpeljali v našo prestolnico, kjer smo se okrepčali v McDonaldsu. Pot smo nadaljevali v Muzej iluzij, kjer smo neizmer- no uživali. Za nami je bil še en zanimiv dan. ●

*Učenci OŠ Rudija Mahniča -
Brkinca Pregarje*

EVROŠOLA 2017

V soboto, 11. novembra, se je 12 dijakov 3. letnika gimnazijskega programa Gimnazije Ilirska Bistrica pod mentorstvom profesorja Gorazda Brneta udeležilo državnega tekmovanja *Evrošola 2017*, ki je v organizaciji Informacijske pisarne Evropskega parlamenta potekalo na Osnovni šoli Majde Vrhovnik v Ljubljani. Dijaki slovenskih srednjih šol so se pomerili v poznavanju delovanja Evropske unije. Sodelovalo je 38 ekip iz 30 slovenskih srednjih šol. Ekipo je sestavljalo od 6 do 12 dijakov med 16. in 18. letom starosti.

Pogoj za prijavo na tekmovanje je bila izdelava 3-minutnega avdiovizualnega ali drugega izdelka na temo enotnega digitalnega trga, ki ga je morala ekipa

oddati ob prijavi oziroma najkasneje do 25. oktobra, ko se je iztekel rok za prijave na tekmovanje. Izdelek je predstavljal 25 % pridobljenih točk končnega rezul-

tata tekmovanja. Izdelke ekip je pred tekmovanjem pregledala in ocenila strokovna žirija in vsaki izmed ekip dodelila primerno število točk. Ilirskobistriška ekipa je pripravila videofilm z naslovom *Prosti pretok blaga in enotni digitalni trg*.

Tekmovanje je potekalo med 9. in 17. uro. Najprej se je 6 članov posamezne ekipe pomerilo v pisanju testa iz znanja o Evropski uniji. Člani ekipe so tekmovali posamezno, štel pa je njihov skupni rezultat, ki je pomenil 50 % končnega števila točk. Po testu smo se sprehodili do Hiše EU, kjer sta s pomočjo interaktivnih inštalacij potekali predstavitev delovanja institucij Evropske unije in filmska delavnica.

V drugem delu programa so ekipe tekmoval v kvizu o Evropski uniji. Na vprašanja smo se odzivali z odgovoroma DA ali NE. Naj poudarim, da se je ekipa Gimnazije Ilirska Bistrica odrezala odlično, saj smo na vsa vprašanja odgovorili pravilno. Kviz je predstavljal še preostalih 25 % skupnega števila točk. V popoldanskih urah sta potekali še delavnica mehkih veščin in delavnica o zaposlitvenih kompetencah.

Za konec je nastopila težko pričakovana razglasitev rezultatov. Nismo dosegli prvega mesta, se pa lahko pohvalimo z 9. mestom, kar glede na veliko število sodelujočih slovenskih srednjih šol ni majhen dosežek. ●

Rebeka Dekleva, dijakinja 3. A

OB SVETOVNEM DNEVU FILOZOFIJE

Generalna skupščina Združenih narodov je tretji četrtek v novembru v vsakem letu razglasila za svetovni dan filozofije, k obeleževanju katerega vsako leto posebej pod drugim naslovom vabi UNESCO. V sodelovanju z Nacionalno komisijo za UNESCO in Slovenskim filozofskim društvom v Sloveniji obeležujemo UNESCO-v svetovni dan filozofije od leta 2005.

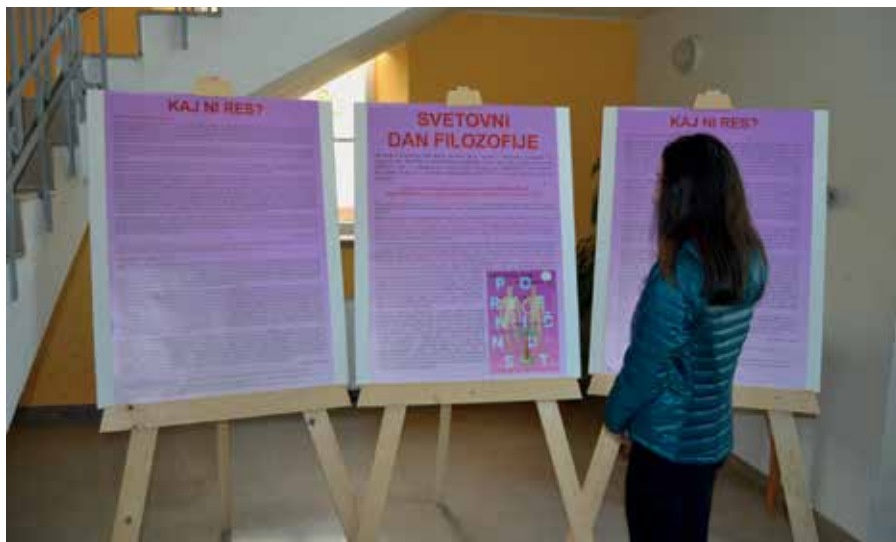
Letošnji dan filozofije, katerega tema je *Poresničnost: med resnico in lažjo*, obeležujemo v četrtek, 16. novembra.

Na Gimnaziji Ilirska Bistrica smo svetovni dan filozofije obeležili s krajšimi razmisleki dijakov zaključnega letnika

gimnazijskega programa o tem, kaj ni res. Zapisane o laži, resnici in poresničnosti smo razstavili na panojih po šoli. S to gesto želimo z »ljubeznijo do modrosti« oziroma z »ljubeznijo do resnice« vstopiti v zavest dijakov in zaposlenih naše

šole oz. biti s tovrstno ljubeznijo prisotni v našem okolju. V ozadju naše želje je cilj slediti priporočilu oziroma vabilu UNESCO ter širiti zavest o prisotnosti in pomembnosti filozofije v naši družbi. Hkrati pa želimo aktualizirati debato o *resnici in laži*, ki od vekomaj spremlja posameznika in družbo. Debatu o *resnici in laži* želimo aktualizirati tudi s pojmom *poresničnosti*, ki opredeljuje situacijo svetovnega političnega trenutka, s katerim smo se začeli približevati spoznanju, da čustveno obarvana prepričanja povsod zmagujejo nad objektivnimi dejstvi. ●

Gorazd Brne, prof.

OPRAVIČILO

V članku z naslovom *Gradnja nove šole v Podgradu*, ki je bil objavljen v prejšnji številki glasila, nismo navedli učencev iz Zalčev, ki prav tako obiskujejo OŠ Rudolfa Ukoviča Podgrad, za kar se iskreno opravičujemo. ●

Uredništvo

Vabimo vas, da doživite življenjski in delovni utrip naše šole.

sreda in četrtek,
6. in 7. december 2017,
ob 12.30 uri

gimnazija ilirska bistrica **DAN ODPRTIH VRAT**

Preko Skypa se boste lahko pogovorili z našima bivšima dijakoma, ki bosta predstavila svoja srednješolska leta na naši šoli.

Vključili se boste lahko v multimedijško, računalniško, naravoslovno, družboslovno in jezikovno delavnico.

KOLEDAR DOGODKOV V OBČINI ILIRSKA BISTRICA V MESECU DECEMBRU

2. december ob 17.00	Sv. Miklavž in gledališka igra za otroke <i>Sneguljčica</i> , dvorana Grad na Dolnjem Zemonu
2. december ob 20.00	Komedija <i>Iskrena spoved</i> , Dom na Vidmu
2. december ob 22.00	The Baker Street Quartet, Park Seventeen
vsak torek ob 17.00	Plesno gibalne urice društva Otroške zabave in animacija, Jurčičeva 1
vsak petek ob 17.15	Angleščina skozi gibanje in igro društva Otroške zabave in animacija, Jurčičeva 1
7. december ob 18.00	Potopisno predavanje Roka in Katarine Hočevar: <i>Južna Afrika</i> , Knjižnica Makse Samsa
8. december od 19.00 do 22.00	Predavanje Jake Bitenca: <i>Konoplja zdravi, zaupaj naravi</i> , Sokolski dom
9. december od 9.00 do 11.00	Ustvarjalne urice za odrasle Kristine Župec, Prešernova ulica 9
9. december ob 21.00	Kingston in Nočni skok, šotor pri Gimnaziji Ilirska Bistrica
9. december ob 21.00	<i>The Dirtiests</i> in <i>Muškat Hamburg</i> , MKNŽ
9. december ob 22.00	Tulio Furlanič, Park Seventeen
14. december ob 18.00	Predstavitve pesniške zbirke Nadje Gombač: <i>Moje drevo</i> , Knjižnica Makse Samsa
15. december od 17.30 do 19.30	Brezplačna ustvarjalna delavnica Kristine Župec, Vaški dom Pregarje
15. december ob 18.00	Otvoritev likovne razstave Rajka Kranjca: <i>Sožitje s čudovitim svetom</i> , Galerija Dom na Vidmu
16. december ob 18.00	Otvoritev likovne razstave Turističnega društva Ilirska Bistrica: <i>Igrače</i> , Galerija Dom na Vidmu
16. december ob 21.00	Koktelsi, šotor pri Gimnaziji Ilirska Bistrica
16. december ob 21.00	<i>Contemporary jazz lab</i> , MKNŽ
19. december ob 17.00	Prireditve za otroke, ki obiskujejo <i>Ure pravljic</i> , Knjižnica Maksa Samsa
19. december od 17.30 do 19.30	Ustvarjalne urice za odrasle Kristine Župec, Vaški dom Pregarje
21. december ob 18.00	Predavanje o naravi in ljudeh Snežnika in doline Reke, vplivnega območja Parka Škocjanske jame, Knjižnica Maksa Samsa
22. december od 17.30 do 19.30	Brezplačna ustvarjalna delavnica Kristine Župec, Prešernova ulica 9
22. december ob 18.00	Snežno doživetje za otroke z društvom Otroške zabave in animacija, Park Seventeen
22. decembra ob 20.00	Božično-novoletni koncert Pihalnega orkestra z gostjo Evo Černe, Dom na Vidmu
23. december ob 22.00	Christmas Secret Disco Party, Park Seventeen
28. november ob 20.00	Novoletni koncert: <i>Od menueta in valčka do bolera</i> , HNK Ivana pl. Zajca na Reki

15. december
Dom na Vidmu

Koko in velika skrivnost
15:00
 SINHRONIZIRANO

Medvedek Paddington 2
17:15
 SINHRONIZIRANO

Očka proti fotru 2
19:00

Umor na Orient Ekspresu
21:00

www.mojkino.si

Doživi PRAVLJIČNI DECEMBER V ILIRSKI BISTRICI
torek, 5. 12.
 ob 17.00 otroška predstava Nagajivi parkelček in obisk Miklavža, Trg maršala Tita

nedelja, 10. 12.
 15.00 otroške delavnice, Sokolski dom
 16.00 otroški pevski zbor Vrtec Jožefe Maslo in čarovnik Sam Sebastjan, tržnica Mikoza (slabo vreme Sokolski dom)
 17.00 prižig lučk Pravljične deželice, park Nade Žagar
 16.00–20.00 praznični sejem z ansamblom Ta buljši štiri – Niko Poles, tržnica Mikoza

15. 12. - 19. 12.
 PLANETARIJ, Dom na Vidmu, info: www.ilirska-bistrica.si

sobota, 23. 12.
 ob 15.00 otvoritev **DRSALIŠČA**, park Nade Žagar
 15.30 otroška predstava Božičkov pridnomet, tržnica Mikoza
 16.00–20.00 božični sejem s Kergelci spod Ahca tržnica Mikoza

nedelja, 31. 12.
 17.00 otroško silvestrovanje z Dedkom Mrazom, Dom na Vidmu
 od 21.30 ure dalje silvestrovanje z živo glasbo, na vrtu Gostilne in pizzerije Triglav

NAGRADNA KRIŽANKA BISTRIŠKIH ODMEVOV

								AVTOR: MATJAŽ HLADNIK	KDOR PASE, ČUVA ŽIVINO	ODREZAN KOS BLAGA ALI PAPIRJA	GLAVNO MESTO BOLIVIJE	KOPER	OČKA, ATEK	NAPRAVA ZA MEŠANJE ZRAKA	ZAMORKA
								OBLAZIN- JENO OŽJE LEŽIŠČE							
								VMESNI, PRILAGO- DITVENI ČLEN							
								ORODJE ŽANJIC				REKA SKOZI INNSBRUCK PRIPRAVA ZA MEŠANJE			
								TIM, MOŠTVO MANJŠI VOLKS- WAGEN					TEREZA KESOVJKA		
													RAVEN, NIVO		
POMOČ: ANEMONA EOCEN KVAZAR SPRAT	STROKOV- NJAK ZA KEMIJO	ALOJI PODOBNA TROPSCA MESNATA RASTLINA	BRAZILSKO VELEMESTO	NINA PUŠLAR	MORALNA NAČELA, ETIKA	NAŠA PEVKA (MARTA) MOTO, NAČELO					PLETENINA OKOLI VRATU IT. SKLADAT. (GIUSEPPE)				SPOJ ROKE S TRUPOM
VELE- MESTNO PUSTNO PRAZNO- VANJE									IZVOR SEVANJA V VESOLJU AFRIŠKA DRŽAVA						
STROKOV- NJAK ZA EGIPTO- LOGIJO										IZBRANA DRUŽBA					
KITAJSKI DRŽAVNIK ZEDONG				PESEM HVALNICA VELIK NERED, ZMEDA				KMETIJSKI STROKOV- NJAK BISTVO, POMEN							
IVAN VIDAV			14. GRŠKA ČRKA MAJHNA MORSKA RIBA			OSNOVNA PRVINA PRI ŠIVANJU EDINA HČERKICA					PISANA TROPSCA PAPIGA UJNA, STRINA				
BLAGAJNA					PLOŠČA IZ LESNIH VLAKEN ENOTA ZA MOČ, W								ČAST, PONOS	NAŠA PEVKA ZABAVNE GLASBE (KATRINAS)	PETI MESEC V LETU
PTIČ V EGIPČANSKI MITOLOGJI, KI SE JE VSAKIH PETSTO LET SEŽGAL IN ZNOVA RODIL		POPLAVA									OTEKLINA V TKIVU				
		RAZTELE- ŠEVALEC									VEČ KLASOV				
BURKA						IVO BOSCAROL SRED. DOBA STAREJŠEGA TERCIARJA			SLUŽBUJO- ČA VOJSKA JADRANSKI OTOK JV OD LOŠINJA						
SLABA ŠOLSKA OCENA				IGRA Z LOPARJI BODEČ NJIVSKI PLEVEL						UNIFORMI- RAN SLU- ŽABNIK STRUPEN PLIN					
SEVERNO- ATLANTSKI VOJAŠKI PAKT					PLANIKA							ANDRAŽ HRIBAR			PASJA HIŠICA
					ŽENSKI OSEBNI ZAIIMEK							IGRALEC CRUISE			
IVAN TAVČAR			PRISTAŠ SOCIALIZMA										ROK URBANC		
			VICENTE ESPINEL										NINA OSENAR		
KOVAN DENAR								VOJAŠKO BODALO							
MASTEN SLOJ NA POVRŠINI MLEKA								OKRASNA RASTLINA, VETRINICA							

Geslo nagradne križanke pošljite na naslov: Bistriški odmevi, Bazoviška cesta 14, 6250 Ilirska Bistrica s pripisom »Nagradna križanka«, najkasneje do 18. decembra 2017.

PIZZERIA ZALA poklanja 3 nagrade:

1. nagrada: pica za dve osebi | 2. nagrada: malica za dve osebi | 3. nagrada: palačinke za dve osebi

Geslo prejšnje križanke: **GOSTILNA POTOK**. Izžrebali smo tri nagrajence:

- MESNO PLOŠČO ZA DVE OSEBI prejme **ANA SELES**, Prem 1a, 6255 Prem,
- KOSILO ZA DVE OSEBI prejme **NEVENKA ČEKADA**, Jasen 30, 6250 Ilirska Bistrica,
- SLADICO ZA DVE OSEBI prejme **FRANC MALJEVAC**, Kutežovo 31, 6250 Ilirska Bistrica.